

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 10'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1^{ου} Μαρτίου 1885
 Ἡ ἴανουαρίᾳ ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 89.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

[ἘΠΙ Τῆς 83^{ης} ἑΠΕΤΕΙῶς Τῆς ΓΕΝΝΗΣΕΩς Αὐτοῦ]

Ὁ γνωστός μυθιστοριογράφος Ὡνέ, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς παρισινῆς ἐφημερίδος *Zil-Blus* νὰ συμμεθέξῃ εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Βικτωρος Οὐγκώ δημοσιευθὲν ὑπ' αὐτῆς ἐν εἰδὲ παραρτήματος λεύκωμα αὐτογράφων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἐπισήμων θαυμασῶν του, ἐπέστειλε τὴν ἐξῆς καὶ ἐν τῷ *Δελτίῳ* τῆς *Ἐστίας* ἡδὴ μετενεχθεῖσαν σκέψιν:

« Μὴ γράφετε ἐν πεζῷ ἢ ἐμμέτρῳ λόγῳ ἐπαίνους πρὸς τιμὴν του. Γράψατε μόνον ἐπὶ λευκοῦ χάρτου *Βικτωρ Οὐγκώ*. Τὸ ὄνομά του τὰ λέγει ὅλα ». Ἡ ἔκφρασις αὕτη τοῦ γάλλου συγγραφέως φαίνεται ἴσως καθ' ὑπερβολὴν ποιητικὴ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡ ἔννοια αὐτῆς δὲν παύει νὰ εἶνε καθ' ὀλοκληρίαν ἀληθῆς. Πράγματι καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ γραφόμενον ἐπὶ τοῦ χάρτου δὲν εἶνε ἀπλοῦν διακριτικὸν τοῦ φέροντος αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὁμοίων του, ἀλλὰ συγχρόνως ἀποτελεῖ τὴν εἰς δύο λέξεις καλλίστην σύνοψιν ὅλου τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου ἐκείνου, εἰς ὃν ἀπενεμήθη σχεδὸν μοιραίως. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γερμανικῇ *hugo* εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἀντίστοιχον τῆς λατινικῆς λέξεως *spiritus* ἢ τῆς ἑλληνικῆς *ἐμπνευσις*, *ψυχή*, *πνεῦμα*. Σχεδὸν δὲ ἅμα τῇ γεννήσει του βαπτισθεὶς, διότι ἦτο τόσο ἀσθενικῆς ὄψεως καὶ τόσο ἀδυνάτου σωματικῆς κατασκευῆς, ὥστε ὀλίγαι περὶ τῆς διατηρήσεώς του εἰς τὴν ζωὴν παρείχοντο ἐλπίδες, παρὰ μέλλοντος τινος κατὰ τοῦ Ναπολέοντος συνωμότου τουφρεμισθέντος κατὰ τὸ 1812, ἔλαβε καὶ τὸ κύριον αὐτοῦ ὄνομα *Victor*, ὅπερ εἶτε προτασσόμενον εἶτε ἐπιτασσόμενον συμπληροῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ πρώτου, ἀποτελοῦν μετ' αὐτοῦ φράσιν, ἣτις δὲν δύναται νὰ μεταφρασθῇ ἄλλως ἢ *ψυχή θριμβεβούσα, πνεῦμα νικηφόρον*.

Τὴν σημασίαν ταύτην τοῦ ὀνόματός του ὁ Οὐγκώ οὐδέποτε διέψευσε· καὶ ἂν κατὰ τύχην συνέβαινε νὰ γεννηθῇ ὑπ' ἄλλο τι κοινὸν ὄνομα καὶ ἡδὴ περὶ τὸ τέλος τοῦ σταδίου του ἐζητεῖτο ἐν ὄνομα κατάλληλον, δυνάμενον νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῇ μεγαλητέρᾳ συντομίᾳ ὅλην τὴν μακρὰν ἱστορίαν τῆς μεγαλοπρεποῦς πάλης, ἣν διεξήγα-

γεν ἡ Γαλλία καὶ συνεπῶς ἡ ἀνθρωπότης κατὰ τὰ τρία πρώτα τέταρτα τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ ἦν συνεχέντρωσε καὶ ἐπροσωποποίησεν ὁ λευκοθριξὺς πρεσβύτερος πρὸ τοῦ ὅποιου παρήλασαν φρενητικῶντες ἐξ ἐνθουσιασμοῦ οἱ Παρίσιοι τὴν 14 Φεβρουαρίου, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ, τῆς προόδου κατὰ τῆς ὀπισθοδρομήσεως, ἂν ἐζητεῖτο τοιοῦτο ὄνομα διὰ νὰ δοθῇ εἰς αὐτόν, δὲν θὰ εὑρίσκετο ἄλλο ἢ τοῦτο, τοῦ παλαιόντος καὶ νικῶντος ἐπὶ τέλους πνεύματος.

Ὁ Βικτωρ Οὐγκώ δὲν ἀντιπροσωπεύει μίαν φιλολογικὴν δόξαν, μίαν πολιτικὴν μεγαλειότητα ἢ μίαν κοινωνικὴν ὑπεροχὴν. Τὸ μέλλον θὰ ὑποτιμήσῃ ἴσως κατὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀχανοῦς αὐτοῦ καὶ κολοσσαίου ἀλλὰ συγκεχυμένου καὶ ἀορίστου ἔργου, ὅπερ ἀποτελεῖ τραγωδίαν καὶ σάτυραν, μυθιστόρημα καὶ ἱστορίαν, φιλοσοφίαν καὶ ποίησιν, εἰς τὰ ὅποια ὅλα μετὰ σπανίας ἐνεργητικότητος ἠσχολήθη, ὡς ὁ Βολταίρος κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τῷ ἀρνηθῇ τὴν εὐρεῖαν θέσιν, ἣν κατέλαβεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ 10^{ου} αἰῶνος, ἐξασκήσας τὴν ἐπιρροὴν τῆς μεγαλοφυΐας του ἐφ' ὅλων τῶν σπουδαίων πολιτικῶν, φιλολογικῶν ἢ κοινωνικῶν γεγονότων, ἅτινα ἐσημείωσαν τὴν πάροδον τῆς δημιουργικῆς ταύτης ἐποχῆς, ἣν γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1802 ἐνεκαίνισε καὶ μέλλει αὐτὸς καὶ νὰ κλείσῃ ἀποθνήσκων μετ' αὐτῆς. Ἡ εἰδωλολατρικὴ ἐπομένως ἀποθέσις ἦν ἀπονέμει εἰς τὸν ποιητὴν ἡ Γαλλία τοῦ 10^{ου} αἰῶνος δύναται μὲν νὰ φαίνεται παράδοξος εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀδικαιολόγητος, διότι ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, ὅστις ἀντιπροσωπεύει ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸ πνεῦμά της, ὅστις διηρμήνευσε ἐκφραστικώτερον παντὸς ἄλλου τὰ αἰσθήματα καὶ τοὺς πόθους της, ὅστις ἐψάλε τοὺς ἀγῶνας, τὰς θλίψεις, τὰς δυστυχίας, τὰς ἐπιθυμίας καὶ τοὺς θριάμβους της, τιμᾶ ἑαυτήν.

Ὁμολογουμένως ὅμως ἡ λατρεία αὕτη καὶ αἱ παντοσεδεῖς ἐκδηλώσεις αὐτῆς ὑπερβαίνουσι πᾶν ὄριον, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ἐφικτὸν μέχρι τοῦδε, θαυμασμοῦ πρὸς ζῶντα ἄνθρωπον. Ἀπὸ ἐτῶν ἤρχισεν ὁ λίβανος καίόμενος πρὸ τοῦ βασιλέως τῆς φιλολογίας, ὡς τὸν ὀνόμασεν ὁ Ἄμποι, καὶ

οί κριτικοί ήμιλλώντο τίς πλειότερον να άνυψώση τον Διδάσκαλον υπέρ πάντας τους προύπαρξαντας άλλοθενείς συγγραφείς ή ποιητάς. Άλλά από πενταετίας ιδίως χρονολογείται ή επίσημος και πανδημος κατ' έτος επαναλαμβανόμενη γουγκλισία όλοκλήρου λαού πρό αυτού, ή ενιαυσία μέθη της όσον ένεστι μεγαλοπρεπέστερας έορτάσεως της έπιτηρίδας της γεννήσεως του μεγάλου των άνδρας, ήτις καταλαμβάνει τους Παρισιούς, και ό εκκωφανών θόρυβος των γευμάτων, των προπόσεων, των ζητωκραυγών, των ύμνων, όστις άνέρχεται από της πόλεως των πόλεων καταπλήττων τον λοιπόν κόσμον.

Η πρώτη άφορμή προς τέλεσιν της έορτής εδύθη εκ της τῆ 25 Φεβρουαρίου 1880 συμπληρώσεως πενηκονταετηρίδος από της πρώτης τῆ 1830 παραστάσεως του Βρανάη. Μεγαλοπρεπείς γεύμα, εις ό παρακλήσαν οι έπισανέστατοι πάντων άντιπροσώπων του τύπου, της φιλολογίας ή της πολιτικής, εδόθη, εις ό συγκινημένους παρίστατο και ό Βικτωρ Ουγκώ, λόγω, δέ και προπόσεων και ύμνων άπειρή εξέφωνήθησαν, έπαγγέθησαν και επαινήθησαν προς λάμπριναν της τελετής. Τῆν αυτην έσπέραν εν μέσω των χειροκροτημάτων του ένθουσιώντος κοινού παρεστάθη εν τῶ Γαλλικῶ Θεάτρῳ τό περίφημον δράμα. Η λαωφόρος εις ήν κατοικεί από λαωφόρον Έυλώ, ως έκαστο έως τότε μετανομάσθη διά του ονόματος αυτού. Καί προς συμπλήρωσιν του μεγαλείου της ήμέρας τό πλήθος παρήλασε πρό της οικίας του, επευφημούν αυτόν. Τῶ 1881 επανεληθησαν τά αυτά, επαιτιομένου μάάλιστα του ένθουσιασμού. Ουδέποτε εις στρατηγόν ή αυτοκράτορα της Ρώμης επανακαμπτόντα από νικηφόρου εκστρατείας έχοραγήθη ή έκτακτος τιμή και ήδονή τοιούτου θριαμβου. Διακόσιαι χιλιάδες λαού διήρχοντο επί τέσσαρας ώρας κάτωθεν πάλιν της οικίας του και αυτός επαινιόμενος εις τό παράθυρον ήρεμος και γαλήνιος ως πάντοτε έχαιρέτα τον λαόν του. Έλάττε έκαστη 26 Φεβρουαρίου παρερχομένη βλέπει τάς αυτας σκηνας, ή δέ έρετινή και υπερέβαλε μάάλιστα κατά την επισημότητα τάς προγενεστέρας. Τό έτήσιον γεύμα έγινετο πλουσιώτατον και ιδιαίτέρως ένδιαφέρον μάάλιστα και περίεργον, διότι προς αυτό συνεδέετο και ή έναρξίς της μεγάλης Έθνικής Έκδόσεως των έργων του Ουγκώ, της τό πρώτον τεύχος εύρον πρό της θέσεως αυτών οι παρχαθησαντες. Εις τά συγκινητικώτερα δέ των έπεισοδιων έδωκεν άφορμήν ή πρό της οικίας του συνήθη παρελάσις. Αί θύραι ηνοιγήθησαν και τό πλήθος επί ώρας διήρχετο πρό αυτού. Γέροντες λευκοπώγων άφιχθείς έπιτηδες εκ Βεζανσών, της γενεθλίου πόλεως του Ουγκώ, έγονυπέτησαν εμπροσθεν του αναμνηστικων αυτώ ότι ήσαν συμπολίται. Μία παρισινή μάγκα, εξ εκείνων,

ας άπηθανάτισεν υπό τον τύπον του Gavroche εν τοις Άθλοις παρετήρει αυτόν επί πολυ εν έκτάσει ό Ουγκώ έκάλεσε τό παιδίον πλησίον του και τό έρώτησεν έφ' έκαστέρας των παρεϊών. Γυναίκες του λαού ήρχοντο και έρριπτοντο κλαίουσας εις τάς άγκάλας του. Γέροντες και νέοι, έπιφανείς και άσημοι δημοκρατικοί και βοναπαρτισται, άνάρχηκοί και μοναρχικοί παντός φύλου, πάσης ηλικίας και πάσης άποχρώσεως άνθρωποι ήρχοντο εκεί να συνενωθώσιν εις έν κοινόν άσθημα, εις μίαν κοινήν ιδέαν, εις μίαν κοινήν ανακραυγήν. Τῆν επισύσαν αι έφημερίδες εξέδωκαν ιδιαίτερα παραρτήματα άφιερωμένα όλα εις τον Ουγκώ. Ο Ζιλ-Βιλις δέν έπρόφθανε να ανατυπώη τό άνάρπαστον γενομενον φύλλον, εν ό περιείχοντο τά προμνημονευθέντα αυτόγραφα των συγχειρόντων τῶ Ουγκώ επισήμων άπαντεχθεν άτομοικότητων. Ο δέ Φιγαρώ έδημοσίευσε φύλλον, εν ό περιείχοντο ζωγραφικά τινα σχεδίσματα αυτού του Ουγκώ και περιεργότατον. Ημερολόγιον του Βικτωρος Ουγκώ συναρμολογήθην υπό του γνωστου συγγραφίως Louis Ulbach, εν ό έκαστη ήμέρα των δώδεκα μηνών του ενιαυτου έσημειούτο και δι' ενός μεγάλου πολιτικου, φιλολογικου ή κριτικου συμβάντος, ούτινος άφορμή ήτο ό ποιητής ή εις τό ήτοιον έτυχε να είνε άνομιμωμένος. Ηκα της έορτής δέ ταυτης ήτις φέρε πάλιν εις τον νουν και εις τά χείλη όλων τό όνομα και τον τόσον ποικίλον βίον του και ιδιαίτέρως συνδεομένου προς την Ελλάδα συγγραφίως λαμβάνοντες άφορμήν, άφιερωμεν άλλιγας σελίδας της Έστίας πάλιν εις αυτόν, άφου ούτος άνήκει τόσον πολυ εις την πάξιν εκείνων, περι ών όσα και αν γραφώσι δέν δύναται τις να φοβηθη ότι ή κοινή περιέργεια πιθανόν να κουρασθη, ή να εξαντληθη τό θέμα.

Με πάσης αλγεινης άμφιβολίας κίνημα θα υπεδέχοντο οι γονείς του εν Βεζανσών τῆ 14 Φεβρουαρίου 1802 γεννηθέντος άρθενικου και ετοιμοθανάτου παιδιου ευέλπιδά τινα προσητείαν ότι τό νεογόνον, όπερ εκλαιον άνευ ζωής, άνευ φυγής συνεσπειρωμενον μικροσκοπικόν εν τῶ λίκνῳ του, όχι μόνον θα εζη, όχι μόνον θα κατέκτα τον κόσμον διά του πνευματος του, αλλά και, πλήρες ρώμης και υγείας, θάντευμαχέτο προς τον θανάτον μέχρι γήρατος όσο βαθείος τῶσα και νεανικου! Διότι ό θάλερωτάτος προσβύτης, ό εισελθών ηδη εις τό 84 έτος της ηλικίας του, εις τό φως ημιθάνης και μυσίους διεστρεψε κινδύνους ως εκ της ευπαθούς αυτού κρασεως, ότε ήτο βρέφος. Άλλ ή ουσίς, ήτις δι' ούτως έπιφανές μάλλον προωρρίζεν αυτόν, δέν ελειψε να τῶ δωρήση και ό,τι τῶ έχρειάζετο δια να ζήση: μήτέρα, μέχρι μανίας αγαπώσαν αυτόν, και πατέρα, όστις εξ απαλών ονυχων έμελλε να

τον συνειθιση εις τάς σκληραγωγίας και την άταξίαν της στρατιωτικής ζωής, ήτις εξήψεν, άνυψωσεν, εκράτυνε την φαντασίαν του και την κρίσιν του και ενίσχυσεν, εκλήρυνεν, άπεγαλύδωσε τά νεύρα του. Διά των άδιαλείπτων φροντίδων της μητρός του κατώρθωσε να διαφύγη τους κινδύνους, ούτινες έταλαιπώρησαν την βρεφικῆν του ήλικίαν. Άλλ' όταν εγεινε παιδίον και ήδύνατο να ίσταται επί των ποδών του, ή θέσις του πατρός του, όν ήτο υποχρεωμένη να ακολουθη ή ή οικογένεια, εξέθηκεν αυτό εις μυσίους νέους τεχνητους κινδύνους, ους συνεπήγον τά συχνά ταξείδια, ή από τόπου εις τόπον με τάς άτελείας μάάλιστα της τότε συγκοινωνίας μεταφορά, ή ανώμαλος πολιτική κατάσταση της Ευρώπης και αι παντός άλλου είδους άνησυχία.

Τό κεφάλαιον τουτο της νεανικής ήλικίας του Ουγκώ είνε εκ των περιεργότερων, αλλά και εκ των μάλλον άγνωστων.

Ο πατήρ ούτος του Ουγκώ ήτο φοβερός άνθρωπος. Ως ό πατήρ του Αλεξάνδρου Δουμά, όστις άρρηγείται διά μακρῶν πάντα ταύτα εις τά Απομνημονεύματά του, στρατηγός της Μεγάλης Επαναστάσεως, άφου ελαβε μέρος εις όλας τάς έμφυλίους ταραχάς και υπήρξεν εκείνος, όστις συνέλαβεν εν Βανδέκ τον ποίσημον Charette, μη δυνάμενος να υποτάξη την ένεργητικότητά του εις την ήσυχον γαλήνην του οικογενειακου βίου, προσέφερε τό ξίφος του εις τον πρώτον. Υπατον Βοναπάρτην και έπειτα αυτοκράτορα Ναπολέοντα τον Α'. Άνθρωπος πλήρης γενναιότητος και τόλμης και στρατιωτικής εμπειρίας έχορησιμοποιεί τά προσόντα αυτου ταύτα όπου ήδύνατο. Προκληθείς υπό του βασιλεως της Νεαπόλεως Ιωσήφ Βοναπάρτου μετά έτη τινά άγώνων κατώρθωσε να συλλάβη τον περιώνυμον ποιητικόν ληστήν, ούτινος τό άληθές όνομα Μιχαήλ Πέτζας εξηφανίσθη πρό του ρωμανικου παρεπιθέτου του Fra Diavolo. Εκείθεν ό,τε Ιωσήφ μεταβαπτισθείς εις βασιλεία της Ισπανίας και ό στρατηγός του μετέβησαν εις την Ιθρηκῆν χερσονήσον. Νέοι δέ πάλιν εκεί άγώνες και νεύει νίκαι κατά των άνυποτάκτων ιθαγενών, των μη συναινούντων να γαγνωρίσωσι τον έπιβαλλόμενον αυτοις βασιλέα. Παραμένει εκεί έτη τινά άκόμη, συλλαμβάνει άλλον περίφημον αρχιληστήν, τον Ζουάν Μαρτέν, επιλεγόμενον και Empecinado, παρά τάς όχθας του Τάγου, και επιστρέφει εις Γαλλίαν μόνον μετά τάς όλοσχερας καταστρεπτικας δια τους Γάλλους άλλ' ήρωϊκάς ήττας της Σαραγόσσης και της Βικτωρίας, ότε πλέον εξέλιπε πῶσα ελπίς περι διατηρήσεως της Ισπανίας υπό την γαλλικῆν κυριαρχίαν. Παρουσιάζεται εις τον ύπουργόν των στρατιωτικῶν φορών την στολήν του, στολήν στρατηγού. Άλλ' ό Ναπολεών έφερε βαρέως την ήτταν και μάλι-

στα έφθάνει τους άποτελούντας τους στρατούς της Ιταλίας και της Ισπανίας στρατηγούς. Τῆν επισύσαν λοιπόν προσκαλείται να εμφανισθη πάλιν ένώπιον του ύπουργου των στρατιωτικῶν δι' έγγραφου τιτλοφορούτος αυτόν ταγματάρχην. Αυτός ένδύεται στολήν άπλου στρατιώτου και κατευθύνεται εις τό ύπουργείον.

— Τι είν' αυτά; τῶ λέγει ό ύπουργός.
— Γρεναδιέρος ή στρατηγός! άπαντά υπερχρανός εκείνος.

Και τῆν επισύσαν αυτόγραφον του ιδίου Ναπολέοντος άπένεμεν εις αυτόν τον νομιμον τίτλον του, του στρατηγού.

Υποχρεωμένος λοιπόν να ακολουθη τον πολυκύματον και περιπετειώδη βίον του άνδρος τουτου ό Βικτωρ Ουγκώ, παιδίον έτι εξησεν ως στρατιώτης έως ου άνδρωθη. Νεαρώτατος διεήθε την Ιταλίαν όλην, θαυμάζων τάς μαγευτικας πόλεις της, τον ωραιον ουρανό της και τάς άποκοκομμένας κεφαλές των ληστῶν, ατινες εκόσμου τάς γωνίας των δρόμων της, μεταβαίνων όπως εύρη τον πατέρα του εν Νεαπόλει. Εκείθεν επιστρέφεν εις Γαλλίαν, αλλά μετ' όλίγον άλλο ταξείδιον, καθ' όδόν διά την Ισπανίαν, όπου τους προσεκάλει πάλιν ό πατήρ. Ταξείδιον διά την Ισπανίαν κατά τό 1811! Δηλαδή μήνες όλοκλήρου διαρκους όδοιπορίας, πλήρους τρομερών έναλλάξ και κομικῶν έπεισοδιων, ανά μείσον χώρας επαναστατημένης, δι' όρειών άβάτων, διά κοιλαδων και χαράδρων και βαράθρων, υπό την κλαγγῆν των όπλων όλοκλήρου στρατεύματος συνοδευόντος τό παραδύμιον των ταξιδιωτών, διότι άλλως ήτο άδύνατος ή άνευ άπεικταίου άφίξις εις Μαδρίτην. Τῆν επικήν ταύτην όδοιπορίαν άρρηγείται εις τινά των πρώτων ποιημάτων του αυτός ό ίδιος. Άλλά χαριέστατα περιγράφει αυτην ό Δουμάς: α' Ανά πῶν λεπτόν, λέγει, ή ζωή των ταξιδιωτών ήτο εκτεθειμένη. Η άμαξα της κυρίας Ουγκώ παρ' όλίγον να καταπέση ήμέραν τινά εις κρημόν, όποθεν μετά βίβης άνεσύρητο παρά των στρατιωτών. Άλλοτε εν χωρίω τινι όπου εστάθμευεν ή πομπή, ό μικρός Βικτωρ άνευρέθη έντός βόθρου με διερρηγμένην την κεφαλήν, καταπεσών εκ μάνδρας τινός, ήν έπειράτο να υπερασπίση κατά των άλλων παιδιων, ατινα διεσκέδαζον μιμούμενα τους πέρες αυτών αληθώς πολεμούντας άνδρας. Νύκτα τινά εγκατελειφθησαν εν τῶ μέσω έρήμου πεδιάδος μόνι υπό των λοιπῶν θραυσθείσης της άμαξης των, και μόλις μετά δύο ήμέρας κατώρθωσαν να φθάσωσι τό παραδύμιον. Σταθμεύσαντες έπειτα εν άλλῳ χωρίῳ νύκτα τινά εξυπνίσθησαν υπό του κρότου γενικου πυροβολισμου, διαρκέσαντος μέχρι της πρωίας. Επιστευσαν ότι οι επαναστάται τους προσέβαλον όριστικῶς πλέον και ό,τι ήκουον ήτο ό θόρυβος της μάχης, τό πρῶτ' άπεδείχθη ότι

οί φρουρούντες στρατιώται είχαν άπατηθή εκ τής προσεγγίσεως εις τας σκηνάς άθώου τινός άδελφούτου ίππου, μη άποκριθέντος εις τό: τίς εί; αυτών. Άλλην δέ τινα ήμέραν παρέστησαν θεαταί τής πρωτοτυποτέρας στρατιωτικής επιθεωρήσεως: Είς τόν διοικούντα τόν συνοδούντα αυτους στρατόν είχαν άγγελθή ότι εντός μιας ώρας θα διήρχετο του μέρους, δι' ου ώδενον, ή συνοδεία τής έπίσης ταξειδευούσης βασιλίσσης τής Ισπανίας. Καί διά να τήν υποδεχθή ως έδει ο άρχηγός διέταξεν εκ του προχείρου εκεί εν ύπαίθρῳ οί στρατιώται να ποδουθώσι τήν συνήθη και να φορέσωσι τήν έπίσημον αυτών στολήν· άλλ' ή βασιλίσσα προέτρεχε καθ' ήμισειαν ώραν τής άγγελθείσης· και εν ώ οί στρατιώται μόλις είχαν εκδυθή τήν στολήν, ήν έφόρου, έπεφάνη εκείνη διερχομένη. Ο δυστυχής διοικητής τά έχασεν εξ ολοκλήρου· βλέπων δέ τό δυσκολον τής θέσεως προτίμησεν αντί να λείψη του προς τήν βασιλίσσαν όφειλομένου σεβασμού να τή παράσχη αυτόν όπως όπως· και προσεκάλεσε τους στρατιώτας εις παράταξιν και παρουσίασαν όπλα εις τήν διαβαίνουσαν μεγαλειότητα, φέροντες εκ του ιματισμού των μόνον ό,τι άπητειτο διά να μη είνε έντελώς γυμνοί!

Η περιήγησις αυτή άφηκε μεγίστην έντύπωσιν επί του πνεύματος του ποιητού.

Σταχυολογούμεν εκ των αυτών *Απομνημονεύματα* του Δουμά άλλα τινά άνέκδοτα τής νεανικής ήλικίας του Ούγκώ.

Μετά τήν εις Γαλλίαν έπιστροφήν και τήν δημοσίευσιν των πρώτων έργων του, περιελθών εις διάστασιν προς τόν πατέρα του, άποσυρθέντα εις Βλοά άπρακτον μετά τήν κατάλυσιν τής αυτοκρατορίας, προορίζοντα αυτόν διά τήν πολυτεχνικήν σχολήν, έδέχθη επιχορήγησιν τινά άπογεμειθείσαν αυτώ υπό τής κυβερνήσεως του Λουδοβίκου ΙΗ'. Ο Ούγκώ ένόμισεν ότι αυτή τώ έδίδετο ως ένθάρρυνσις δι' όσα είχε γράψει. Άλλά βραδύτερον έμελλε να μάθη τήν αληθή αιτίαν τής ευνοίας ταύτης.

Δυναταί τις να είνε μεγαλοφυής, άλλά συγχρόνως και άπείρωσ άφελής και άπλους, και τά δύο δέ ταύτα συνήνου εις υπέρτατον βαθμόν. Ίδού δέ ποίου έγκλήματος εκ τούτου είχε γείνει ο άκούσιος ένοχος.

Κατά τήν εποχήν ταύτην είχαν ανακαλυφθή συνωμοσία τις κατά τής βασιλείας, ής οί άρχηγοί είχαν όλοι συλληφθή, εκτός ενός όνομαζομένου Δελόν, όν είχαν άλλοτε γνωρίσει ο Ούγκώ. Συγκινηθείς επί τή είδήσει ταύτη δέν χάνει καιρόν και αυθορμήτως γράφει προς τήν μητέρα του επαναστάτου δίδων αυτή τήν διεύθυνσιν τής κατοικίας του και παρακαλών να είδοποιήση τόν υιόν της, ότι είνε έτοιμος να τόν δεχθή και να τόν κρύ-

ψη οίανδήποτε ώραν τής ήμέρας ή τής νυκτός. Τήν έπιστολήν ταύτην εν παιδικωτάτη άπλότητι ρίπτει εις τό ταχυδρομείον. Η άστυνομία έννοείται ότι τήν άνοίγει, άναγιώσκει τό περιεχόμενον, παραφυλάττει και συλλαμβάνει τόν Δελόν. Ο Λουδοβίκος μανθάνει τό συμβάν, ύποθέτει ότι ο Ούγκώ έπίτηδες έκαμε τούτο ένα όδηγηθή ή άστυνομία προς σύλληψιν του συνωμοτού και τώ άπονεύει τό ρηθέν έπίδομα.

Έννοείται ποία ήτο ή άπελπισία του δυστυχούς παιδιού, ότε ήμέραν τινά ο διεθυντής των ταχυδρομείων διά να γελάση μαζί του άφηγήθη τά συμβάντα προσθέτων ότι ο Δελόν έτουφεκίσθη.

— Άλλά τότε τό έπίδομα, όπερ λαμβάνω, είνε ή τιμή του αίματος! Ω! άνέκραξε κλαίων ο ποιητής.

Έκινδύνευε δέ να παραφρονήση, αν ο αυτός διεθυντής των ταχυδρομείων δέν τόν καθησύχαζε βεβαιών αυτόν ότι ο Δελόν είχε δραπετεύσει και μετά ταύτα και εύρίσκετο εν Άγγλία.

Δέν ήτο ακόμη είκοσιτριτής ότε άπεφασίσθη επί τής βασιλείας του Καρόλου Γ' να τώ άπονεμηθή τό παράσημον του ίππότου τής λεγεώνας τής τιμής.

Ο τότε ύπουργός Λαροσφουκώ παρουσίασεν εις τόν βασιλέα και τά δύο όνόματα, του Λαμαρτίνου και του Ούγκώ, εν μέσφ πλήθους άλλων, όστινες έπροτεινοντο προς τόν αυτόν σκοπόν.

Ο βασιλεύς έλαβε τόν κάλαμον και έσθυσε τά δύο όνόματα.

— Πώς! άνέκραξεν εκπληκτος ο Λαροσφουκώ, δύο άνθρωποι τόσο ένδοξοί!

— Άκριβώς διότι είνε ένδοξοί τους έσθυσα, άπεκρίθη Καρόλος ο Γ'. Τά όνόματά των δέν πρέπει να συγχυσθούν με αυτόν τόν σωρόν. Παρουσιάσατέ μου εν χωριστόν διάταγμα διά τους κκ. Λαμαρτίνον και Ούγκώ.

Πράγματι δέ μ' όλα τά δημοκρατικά φρονήματα του νεαρού ποιητού και ο Καρόλος ο Γ' και ο Λουδοβίκος—Φίλιππος υπελήπτοντο, εξετίμων και συνεπάθον αυτώ μεγάλως. Είνε γνωστόν ότι ο τελευταίος έδέχετο σχεδόν καθ' έσπεραν αυτόν εν τοις άνακτόροις του και συνωμίλει μέχρι βαθυτάτης νυκτός μετ' αυτου, έως ου άποκοιμωμένων πάντων των αυλικών, των υπαλλήλων και των θεραπόντων, ήναγκάζετο και να τόν συνοδεύη με τήν λυχνίαν εις τήν χείρα μέχρι τής κλίμακος. Ο δέ Καρόλος Γ' όχι μόνον τόν επαρασημοφόρησεν άλλά και τώ ηύξησε τό έπίδομα από 2500 φρ. εις 10000. Άλλ' ο Ούγκώ δέν έδέχθη· διότι τούτο παρείχετο αυτώ ως άποζημίωσις διά τήν υπό τής λογοκρισίας άπαγόρευσιν τής παραστάσεως τής *Μαριόν Δελόρμ*, ής τήν

άρσιν δέν ήδυνήθη να επιτύχη και μετά μακράν και σοβαρωτάτην συνέντευξιν, ήν έλαβε προς αυτόν τόν βασιλέα.

Οί αντίπαλοι, καθ' ών είχε να παλαίση κατά τό φιλολογικόν του στάδιον, ήσαν οί μέγιστοι ίσως των ποιητών και των συγγραφέων των νεωτέρων χρόνων, ό,τι θαυμάζει και γεραίρει και ή Γαλλία και ή ανθρωπότης. Άλλά μετά τας πρώτας επιτυχίας του δέν έβράδυνε να έννοήση ποίαν ύπέροχον θέσιν έμελλε να καταλάβη μεταξύ αυτών. Τήν συναίσθησιν λοιπόν ταύτην τής αξίας του ή τόν εγωισμόν, αν θέλετε, επιθυμών να πειράξη ο γνωστός δραματικός συγγραφεύς *Barriere* τόν ήρώτησε ποτέ πονηρώς:

— Ποίος είνε ο πρώτος ποιητής τής Γαλλίας κατά τήν γνώμη σας, κ. Ούγκώ;

Και ο Ούγκώ πονηρότερον:

— Ο Μυσσέ είνε ο δεύτερος.

Ο τρόπος, καθ' όν εργάζεται, είνε εκ των μάλλον ένδιαφερόντων και αξίων προσοχής λεπτομερειών τής μελέτης του βίου οίονδήποτε συγγραφέως. Άλλ' όλη σχεδόν ή εργασία, ήν μέλλει να κάμη, παρά τώ Ούγκώ τελείται πριν άρχισή, τήν εκτέλεσίν της εν τώ έγκεφάλφ του. Ολόκληρα δράματα, ποιήματα, μυθιστορήματα, πριν γράψη και μίαν μόνην γραμμήν αυτών, τά συνθέτει εξ ολοκλήρου κατά νούν. Καί διά τούτο διά τά σπουδαιότερα των έργων του δέν έχρειάσθη ή έλάχιστον χρονικόν διάστημα. Τήν *«Marion Delorme»* ήρξισε τή 1 Ιουνίου 1829 και τήν έτελείωσε τή 25 του αυτου μηνός. Τό *«Le Roi s'amuse»* ήρξισε τή 3 Ιουνίου 1832 και έτελείωσε τή 23. Διά τόν *Ρουθ-Βιλας* έχρειάσθη ένα μῆνα και τρεις ήμέρας. Διά δέ τόν *Έφράνη* μόνον 24. Διά τά μυθιστορήματά του μόνον ήθελε περισσότερον καιρόν. Έν έτος κατέτριψεν εργαζόμενος εις τήν *Paralier των Παρισίων* και 10 μῆνας έδαπάνησε διά τήν συγγραφήν των *Έργατων τής Θαλάσσης*.

Εξ άλλου τό σύνθημα αυτου είνε: *Ούτε μια ήμέρα χωρίς γραμμήν*. Τούτο δέ κατορθώνει κοιμώμενος ένωρίς και έγείρομενος εις τας 6 άνά πᾶσαν πρωίαν και αρχίζων τήν εργασία του. Πολλάκις όμως κατ' εξαίρεσιν εργάζεται και τήν νύκτα. Οσάκις βρασιλίζεται ύπ' άγρυπνίας, έγείρεται και εν τώ σκότει, χωρίς νάναψη φώς, ρίπτει επί του χάρτου εις ιερογλυφικας σημειώσεις τας έπερχομένας αυτώ σκέψεις· πολλάκις από έν μόνον γράμμα κατορθώνει να τας ένθυμηθή εξ ολοκλήρου τήν επάυριον.

Εκ των προσφιλεστέρων του δέ συνηθειών είνε να εργάζεται με άνοικτά παράθυρα, εις τό υπάιθρον, ει δυνατόν. Τήν *Paralier των Παρισίων* συνέγραψεν εν χειμῶνι, καθ' ήμέρας παγε-

τώδεις και ψυχροτάτας, άνάπτων μεγάλην πυράν εν τή έστίχ και άφίνων να εισέρχηται από των παραθύρων ο παγωμένος άνεμος.

Σήμερον όμως έννοείται ότι δέν εργάζεται πολύ. Πιστεύει και ο ίδιος ότι τό έργον του δέν δύναται να προβή περαιτέρω και λέγεται ότι ειπέ ποτε έσχάτως: *«Φοβούμαι μήπως ό,τι είχα να είπω τό είπα και επαναλαμβάνω τά αυτά»*. Πάντες δέ φαίνονται νομίζον, αν και ουδεμίαν μεταβολήν διαβλέπει τις εις τας εξεις του, ότι αι άποθεώσεις, αίντινες τώ γίνονται, τώ όφείλονται ως βεβαίως κατέχοντι εν τή κλίμακι των όντων ανωτέραν τινά των άλλων θητηών βαθμίδα. Έννοείται όμως ότι δυστυχώς τούτο δέν έμποδίζει να υπόκηται εις ό,τι και οί άλλοι άπλοί θηητοί, οσάκις φθάνουσιν εις τοιοϋτο όριον γήρατος. Οϋτω λέγεται ότι εκ των πραγμάτων, εις ά φαίνεται δεικνύων ιδιαιτέραν προτίμησιν, είνε και τό άγενές μέταλλον, οϋτινος ή καταφρόνησις είνε εκ των κυριωτέρων γνωρισμάτων των αληθών ποιητών, του είδους μάλιστα του Ούγκώ. Ένώ δέ ή άρσις αυτου, ή περίφημος εκείνη ισχυροτάτη όρσις, δι' ής, καθ' ό λέγει ο *Gustave Planche*, ήδύνατο να διακρίνη από των πανυψηλων πυργων τής Παναγίας των Παρισίων φίλον του διαβαίνοντα επί του πεζοδρομίου, ουδόλως εξησθένησεν, ή άκοή του δέν διατηρείται ως άλλοτε. Άκαδημαϊκός τις έπισκεφθείς έσχάτως αυτόν ώμίλει επί ήμισιαν περίπου ώραν περί διαφόρων· άλλ' ο Ούγκώ άντέτασεν εις πάντα ταύτα άπόλυτον σιωπήν. Ο άκαδημαϊκός αναμείνας επ' όλίγον έτι, ήγέρθη επί τέλους βιαίως και ως προσβεβλημένος, ότε ο Ούγκώ καθησυχάζων αυτόν:

— Μη φεύγετε, τώ λέγει, ακόμη. Άφ' όσα μου είπατε δέν ήκουσα ουτε δέκα λέξεις!

Πάντοτε όμως και εν τώ γήρατι αυτου ακόμη θα ήδύνατο να μεταδώση και πνευματικήν και σωματικήν ζωήν και δύναμιν εις είκοσι νέους τής εκπεφυλισμένης συγχρόνου εποχής!

M. A. M.

ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΑΣ ΟΡΓΗΣ

Διήγημα
Συνέχεια· ίδε προηγούμε. φύλλον.

Δ'.

Μολονότι ο Έσκουδιε ουδένος τήν συνδρομήν είχε ζητήσει, είχαν όμως φίλους και συγγενείς, όστινες ιδόντες αυτόν υπό τό βάρος ταιούτης κατηγορίας, προσεπάθησαν να τόν σώσωσιν. Οί μὲν ήσαν πεπεισμένοι περί τής άθωότητος αυτου, οί δέ ήγνώσουν τί να υποθέσωσιν· άλλά πάντες έσέφθησαν ότι είχαν φιλικόν καθήκον να έλθωσι

στοιχείον, ὅπερ ὤφειλον τὰ μάλιστα νὰ λάβω-
σιν ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς.

Ἐπομένως ὁ πρόεδρος διέταξε, δυνάμει τοῦ
αὐτεξουσιῶν αὐτοῦ, ν' ἀκουσθῆ ἡ μάρτυς.

Ἄλλ' ἔδει ἐν πρώτοις ν' ἀποδειχθῆ ἡ ταυτό-
της τοῦ παρουσιασθέντος προσώπου· ἡ δὴλωσις
αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ κατηγορουμένου δὲν παρεῖχον
ἐπαρκῆ ἐγγύησιν, διότι δυνατόν νὰ ἦσαν συνεν-
νοημένοι. Προσεκάλεσαν καὶ αὐτὴς τοὺς μάρτυ-
ρας, οἵτινες ἠομολογῶντες ὡμολόγησαν ὅτι πράγ-
ματι ἡ ἐνώπιον αὐτῶν ἦτο ἡ κυρία Ἐσκουδιέ.

Μετὰ τὴν βεβαίωσιν ταύτην ὁ Ἐσκουδιέ, οὐ-
τινος ὁ στρυφνὸς χαρακτὴρ οὐδὲ κατὰ τὴν σο-
βαρωτάτην ταύτην περίστασιν εἶχεν ἀλλοιωθῆ,
διεστάθη ὅτι ἡ σύζυγός του δὲν ἔπρεπε νὰ κατα-
θέσῃ, μόνον δ' εἰς αὐτὸν ὤφειλε νὰ δώσῃ λόγον
τῆς χρήσεως τοῦ καιροῦ αὐτῆς κατὰ τὴν ἀπου-
σίαν ταύτην. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ περιέργεια τοῦ δη-
μοσίου τοσοῦτον εἶχεν ἐρεθισθῆ, ὥστε φόβος ὑπῆρ-
χε σοβαρῶν ταραχῶν ἂν ἐκηρύσσεται, ἐν τοιαύτῃ
πραγμάτων καταστάσει, ἡ λῆξις τῆς συνεδριά-
σεως, ἡ κυρία Ἐσκουδιέ προσκληθεῖσα νὰ ἐξη-
γηθῆ εἶπε τὰ ἑξῆς·

— Εἶχον δυσχερεστηθῆ καθ' ὑπερβολὴν ἐκ τῆς
ἀταραξίας, μεθ' ἧς ὁ σύζυγός μου, ὅταν τῷ εἴ-
πον ὅτι θὰ φύγω, μοὶ εἶχεν ἀπαντήσῃ, « πρᾶξε
ὅ, τι θέλεις. » Τὸν ἐπροσκάλεσα νὰ ἐπανέλθῃ
τὴν φράσιν ταύτην, φρονούσα ὅτι δὲν θὰ τὴν
ἐπανελάμβανεν, ἀλλὰ τὴν ἐπανελάβε. Τότε με-
τέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὅπως λάβω τὸ χρη-
ματοθυλακίόν μου, καὶ πάραυτα ἐξῆλθον τῆς οἰ-
κίας ἐν στιγμῇ ὀργῆς.

« Ἀφοῦ ἐξῆλθον, ἠγγόνουν τί νὰ πράξω. Δὲν
ἠδυνάμην νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκογένειάν μου,
τὴν ὅποιαν δὲν εἶχον ἰδεῖ ἀπὸ τοῦ γάμου μου,
καὶ δὲν ἤθελον νὰ μεταβῶ εἰς καμμίαν τῶν φί-
λων μου, διότι αὐταὶ θὰ προσεπάθουν νὰ ἐπιφέ-
ρῃσιν συνδιαλλαγὴν, τὴν ὅποιαν εἶχον ἀποφασίσει
νὰ μὴ δεχθῶ.

« Ἀπεφάσισα νὰ καταφύγω εἰς τὴν τροφὸν
μου, ἡ ὅποια εἶνε σύζυγος ἀλιέως, καὶ κατοικεῖ
εἰς μικρὸν χωρίον ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Νορμαν-
δίας. Μετέβην εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν
τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἀλλ' ἐνῶ ἐλάμβανον τὸ
εἰσιτήριο μου παρετήρησα ὅτι ἡ ἐνδυμασίς μου
ἦτο ἀκατάλληλος δι' ὁδοπορίαν καὶ διαμονὴν
εἰς χωρίον πτωχῶν ναυτικῶν. Εἶχα ὀλίγα μόλις
λεπτὰ εἰς τὴν διάθεσίν μου ἄχρις οὐ ἀναχωρήσῃ
ἡ ἀμαξοστοιχία, καὶ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ ἀγοράσω
κατάλληλα ἐνδύματα· ἠγόρασα ὅμως ἐξ ἐνός
ἐργαστηρίου, κατὰ τὴν πλατείαν τῆς Χάρτης, ἐν
ὁδοπορικῶν ἐνδυμα καὶ ἓνα πῖλον. Οὕτως ἤμην
κεκαλυμμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ἠδυ-
νάμην νὰ ταξιδεύσω· διὰ τὰ λοιπὰ, εἶχον και-
ρὸν νὰ σκεφθῶ. Ἐν τῷ διαμερίσματι τῶν κυριῶν
ἤμην μόνη. Τὸ ἐπανωφώριόν μου με ἠνώχλει

ἐνόησα ἐκ τοῦ κρότου τῆς ἀμαξοστοιχίας ὅτι
εὐρισκόμεθα ἐπὶ γεφύρας, κατεβίβασα τὴν θυρί-
δα, συνέστρεψα τὸ ἐπανωφώριόν μου καὶ τὸ ἐξε-
σπενδόνθησα εἰς τὸν Σηκουάναν.

« Εἰς τὸ χωρίον ἐσκέφθην ἐπὶ πολὺ. Καθ' ἐκά-
στην ἐπέθυμουν νὰ γράψω πρὸς τὸν σύζυγόν μου,
ἀλλ' ἂν τῷ ἔγραψον ἦτο τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἐπανηρχό-
μην. Εἶχον πάντοτε κάμει τὰ πρῶτα βήματα πρὸς
συνδιαλλαγὴν συνετεῖχε μικρῶν ἐρίδων, τὰς ὁποίας
πάντοτε συνήπτομεν, ἀλλὰ δὲν ἤθελον πλέον νὰ
τὸ πράξω. Ἐσκεπτόμην ὅτι, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ με
ζητήσῃ, ἔπρεπε νὰ εἰδέωρ τοῦλάχιστον ποῦ εὐ-
ρίσκομαι, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ γνωστοποιήσω
πρὸς αὐτὸν τοῦτο χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι ὑποχωρῶ
πρῶτῃ ἂν τῷ ἔγραψον ποῦ εὐρισκόμην, θὰ ἦτο
τὸ αὐτὸ ὡσεὶ τῷ ἔλεγον νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ με παρα-
λάβῃ, ἀλλὰ δὲν ἤθελον τοῦτο. Ἐσκεπτόμην ὅτι
ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαρ-
κῆσθαι διὰ παντός, ἀλλ' οὐδὲν ἐβλεπον κακὸν ἵνα
παραταθῆ· ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθήσυχάζον, καὶ
δὲν ἤμην δυσχερεστημένη νὰ ζήσῃ ἐπὶ τινα και-
ρὸν ὁ σύζυγός μου ἄνευ ἐμοῦ διὰ νὰ ἴδῃ τὴν δια-
φορὰν, μάλιστα δὲ καὶ ν' ἀνησυχῆσθαι τοῦτο ἦτο
δικαιότατον.

« Οὐδὲν ἐπληροφόρηθην ἐκ τῆς ἐναντίον του
κατηγορίας. Δις ἢ τρίς ἤκουσα ν' ἀναγγέλλῃ ἐφημε-
ρίδα εἰς μικρὸς ἐφημεριδοπώλης. Τὴν πρώτην φο-
ρὰν, ὅταν ἤκουσα αὐτὸν νὰ φωνάζῃ: *Τὸ δρᾶμα*
τῶν Κουρσελλῶν, ἡ δολοφονία μιᾶς μεγάλης
κυρίας, συνέλαβον τὴν ἰδέαν ν' ἀγοράσω τὴν ἐφη-
μερίδα· ἀλλ' ὁ ἐφημεριδοπώλης εἶχε προχωρήσει
καὶ δὲν ἐσκέφθην πλέον τοῦτο. Δὲν ἠδυνάμην νὰ
φραντασθῶ ὅτι ἐγὼ ἤμην ἡ δολοφονηθεῖσα. Ἐν τῇ
καλύβῃ καὶ τῇ παραλίᾳ ἐνθα ἔζων οὐδεὶς ἠσχο-
λήθη περὶ τοῦτο. Ὡμίλου μόνον περὶ σιτηρῶν
καὶ τῆς παλιρροίας.

« Σήμερον τὴν πρωΐαν, ἅμα ἐγεγείσασα τῆς
κλίνης, κατελήφθην αἰφνης ὑπὸ στενοχωρίας·
ἐσκέφθην ὅτι ἦρκει πλέον καὶ ἀνεχώρησα. Εὗρον
τὴν οἰκίαν κλειστήν, μ' ἐπληροφόρησαν τὰ πάντα
καὶ ἰδοὺ ἐγώ.»

Οἱ δικασταί, μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐξηγή-
σεων τούτων, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ
συμβουλίου. Καθ' ὃν δὲ χρόνον διεσκέπτοντο,
ζωηραὶ συζητήσεις συνήφθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ,
ιδίως μεταξὺ τῶν νομικῶν. Θὰ ἦτο οἰκτρὸν νὰ
καταδικασθῆ ὁ Ἐσκουδιέ, ἔστω καὶ εἰς τὸ ἐλά-
χιστον τῆς ποινῆς, ἔστω καὶ μετὰ τῆς βεβαιό-
τητος ὅτι ἡ ἐπίεικεια τοῦ Προέδρου τῆς δημο-
κρατίας θὰ ἐματαίου πάραυτα τὸ ἀποτέλεσμα
τῆς καταδικῆς. Ἀφ' ἐτέρου ἀδύνατον ἦτο ν'
ἀθωωθῆ κατηγορούμενος κηρυχθεὶς ἐνοχος ὑπὸ
τῶν ἐνόρκων.

Εὐτυχῶς ἐν ταῖς ἐρμηνείαις τοῦ ποινικοῦ κώ-
δικος ὑπάρχει τὸ 352 ἄρθρον, ἔχον ὡς ἑξῆς·

« Ὅταν οἱ δικασταὶ εἰσὶν ὁμοθυμῶς πεπεισμένοι ὅτι

οἱ ἐνορκοὶ, καίπερ τηρήσαντες τοὺς τύπους ἡπατήθησαν
ἐν τῇ οὐσίᾳ, τὸ δικαστήριον κηρύσσει ὅτι ἡ δίκη ἀναβάλ-
λεται καὶ παραπέμπει αὐτὴν εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον,
ὅπως ὑποβληθῆ εἰς νέον δικαστήριον ἐνόρκων, οἵτινες
οὐδεὶς τῶν πρώτων ἐνόρκων δύναται ν' ἀποτελῆ μέρος.»

Ἡ διάταξις αὕτη ἐφηρμόζετο εἰς τὴν παρού-
σαν περίπτωσιν, διότι τὸ δικαστήριον ἐπέστη βε-
βαίως τοῦ λοιποῦ ἠομολογῶν ὅτι ὁ Ἐσκουδιέ δὲν
ἦτο ἐνοχος.

Παρατηρήθη ὅτι ἡ λύσις αὕτη θὰ εἶχεν ὡς
συνέπειαν τὴν παράτασιν τῆς προφυλακίσεως.
Ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν
κατηγορίαν· πράγματι, δὲν εἶνε παραδεκτὸν ὅτι
κατηγορούμενος κηρυχθεὶς ἐνοχος ὑπὸ τῶν ἐνόρ-
κων, δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν δίκην ὡς ἐκ τῆς
καλῆς θελήσεως τῶν δικαστῶν. Ἡ δίκη ἔπρεπε
λοιπὸν νὰ μείνῃ ἐκκρεμῆς μέχρι τῆς προσεχοῦς
συνόδου, καὶ νὰ ὑποβληθῆ ἐκ νέου ὁλόκληρος
ἐνώπιον νέων ἐνόρκων, οἵτινες θ' ἀπεφαίνοντο ἐν τῇ
δικαιοδοσίᾳ αὐτῶν. Ἀλλὰ μέχρι τῆς προσεχοῦς
συνόδου δὲν εἶχον δικαίωμα ν' ἄρῃσιν τὴν φυλά-
κισιν.

Καὶ τότε δὲν ἦτο προτιμότερον διὰ τὸν κατὰ-
δικον ὅπως τὸ δικαστήριον τυπικῶς καταδικάσῃ
αὐτόν, ἀφῆθ' δὲ τῷ Ἀρχηγῷ τοῦ κράτους τὸ
μέσον τοῦ νὰ ἐξασκήσῃ ἀμέσως τὸ δικαίωμα τῆς
χάριτος, ὡς ἐκ τοῦ ὅποιου ὁ κατηγορούμενος θ'
ἀπὸλευθεροῦτο ἀπὸ τῆς ἐπίουσης·

Ἀλλὰ διὰ τὸν τρόπον τοῦτο ὁ κατηγορού-
μενος διέτρεχε καὶ αὐτὴς κίνδυνόν τινα. Βεβαίως
πᾶς λόγος ὑπῆρχε νὰ ὑπόθεθῃ ὅτι ὁ κατηγορού-
μενος, ὑπὸ τοιοῦτου ὅρου καταδικασθεὶς, θὰ
εὐτύχῃαν τῆς χάριτος, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ὁ Πρό-
εδρος τῆς δημοκρατίας εἶνε ἀπόλυτος κύριος τοῦ
δικαιώματος τῆς χάριτος, οὐδεὶς δὲ δικαιούται
νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ λόγον περὶ τοῦ τρόπου,
καθ' ὃν ἐξασκεῖ τοῦτο. Ἀφ' ἐτέρου ἡ χάρις δύ-
ναται μὲν νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς
καταδικῆς δὲν ἐξαφανίζει ὅμως αὐτὴν τὴν κατα-
δικήν. Ὁ Ἐσκουδιέ δὲν θὰ μετέβαινε μὲν εἰς τὸ
κάτεργον, ἀλλὰ θὰ ἦτο δεσμώτης ἀπελευθερωθεὶς.

Ὅπως ἐξέλη τῆς δίκης πάντῃ ἀβλαβῆς,
ἔπρεπε, ἐκ τούναντι, ν' ἀπορριφθῆ τὸ πλεονέ-
κτημα τῆς χάριτος, καὶ νὰ ἀναθεωρηθῆ ἡ δίκη.
Ἡ ἐπιτυχία δὲν ἦτο ἀμφίβολος, θὰ ἐπιτυγχά-
νετο ὅμως μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἀφοῦ ἡ δίκη
θὰ παρέπέμπετο εἰς ἕτερον σύνοδον. Ὡστε εὐ-
νοϊκωτέρα λύσις ἦτο καὶ πάλιν ἡ ἀναβολὴ τῆς
διαδικασίας.

Πράγματι, τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔλαβε τὸ
δικαστήριον.

Ὁ Ἐσκουδιέ ἤχθη καὶ πάλιν εἰς τὴν φυλά-
κην, ἀλλ' ἐγένετο πᾶν ὅ,τι ἐπιτρέπουσιν οἱ κανο-
νισμοὶ ὅπως πραινθῆ ἡ αὐστηρότης τῆς νέας ταύ-
της προφυλακίσεως. Τῷ ἐπέτρεπον νὰ παραγγέ-
λῃ τὰ γεύματα αὐτοῦ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ νὰ
βλέπῃ τὴν σύζυγόν του.

Ἄν τοιοῦτόν τι συνέβαινε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις,
ἡ προφυλακίσις θὰ διήρκει ἐπὶ τρεῖς μῆνας· ἀλλ'
εὐτυχῶς ἐν τῷ κακουργιοδικεῖῳ τοῦ Σηκουάνα
αἱ συνεδριάσεις τῶν κακουργιοδικῶν διαρκοῦσι
δεκαπέντε μόνον ἡμέρας.

Κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας ταύτης προσ-
ήχθη ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικεῖου, πάντοτε ἐπὶ
τῇ κατηγορίᾳ ὅτι ἐφόνευσεν τὴν σύζυγόν του, ἀλ-
λὰ καὶ ταύτης παρισταμένης, ὁ δὲ δημόσιος
κατήγορος ἐδήλωσεν ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκ-
τίμησιν τῶν νέων ἐνόρκων.

Ὁ Ἐσκουδιέ ἠθωώθη.

Πρὸς ἀμοιβὴν τῶν μακρῶν καὶ σκληρῶν στε-
νοχωριῶν, ἃς εἶχεν ὑποστῆ, εἶδεν ἀναγεννωμένην
τὴν γαλήνην ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ὑπόλη-
ψις τοῦ προσεβλήθη πως. Εἰσήχθη εἰς τὸ κακουρ-
γιοδικεῖον, οὐδ' αὐτὸς δ' ὁ ἴδιος δύναται νὰ
δικαιωσθῆσθαι ὅτι ἐκηρυχθῆ ἐνοχος ὑπὸ τῶν
ἐνόρκων. Πάντοτε ἐκ τούτου μένει τι. Ὁ Ἐσκου-
διέ καλλίτερον θὰ ἔκαμνεν ἴσως ἂν δὲν ἐπανε-
λάμβανε· « Κάμε ὅ, τι θέλεις. »

Γ. ΒΕΡΖΕΡΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αἱ ἐπιστήμαι καὶ ἡ ἐπιρροὴ αὐτῶν ἐπὶ τῆς κοινωνίας.—
Αἱ ἀδιόκοποι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν
ἐπὶ τῆς καθ' ὅλου εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος.— Μικρὰ
στατιστικὴ τῶν ἐφευρέσεων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.— Ὁ
Ἐβισὼν αὐτὸς μόνος ἐργάτης τετρακοσίων ἐφευρέσεων! —
Ὁ γάμος τοῦ Ἐβισῶνος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν αἰφνίδια ἐξαφ-
νίσις τοῦ ἐπιφανοῦς σοφοῦ.— Ἡ παροιμιώδης τῶν ἐπιστη-
μόνων ἐρευνητῶν εἰς τὸ ἔργον τῶν προσήλων, καὶ ἀφο-
σίωσις.— Ἡ ἱστορία τῶν ἐφευρέτων.— Ὑποσχέσεις τοῦ
συντάκτου τῶν παρόντων χρονικῶν.— Τὸ ἀερόστατον καὶ
αἱ τελευταῖαι ἐπ' αὐτοῦ τελειοποιήσεις καὶ ἀνακαλύψεις
δυσὸν ἀφορᾷ τὸ πηδάλιον.— Ἐπὶ ποίων τῆς φυσικῆς ἀξι-
ώματων στηρίζεται ἡ ὑπαρξις τοῦ ἀεροστάτου.— Ἡ πρώτη
ἀνακάλυψις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Μογγολιέρων.— Αἱ
ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης γεννηθεῖσαι ἐπιπέδου καὶ τὰ
σχεδιασθέντα λαμπρὰ ὄνειρα.— Ἡ ἱστορία τοῦ ἀεροστάτου
καὶ ἡ βαθμιαία αὐτοῦ τελειοποίησις.— Τὸ πρῶτον τοῦ
ἀνθρώπου διὰ τοῦ ἀεροστάτου ἐναέριον ταξίδιον.

Λίαν ἐπιτυχῶς ἅμα καὶ εὐφωδῶς ἐγραφέ τις
ποτε, ὅτι αἱ ἐπιστήμη εἶνε πεδῖον, τοῦ ὁποίου
τὰ ὅρια εὐρύνονται καὶ ἀπομακρύνονται καθ' ὅσον
τις προσδεῖται ἐν αὐτῷ.»

Ἐπιστημοτάτη εἶνε ἡ πρόσδος ἡ συντελουμένη
κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅστις ἐκ πάντων τῶν
προηγουμένων ὑπῆρξεν ὁ γονιμώτερος εἰς ἐπιστη-
μονικὰς ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις. Ὁ ἀτμός, ἡ
ἀτμοπλοία, οἱ σιδηρόδρομοι, ὁ ἠλεκτρισμός, τὸ
ἠλεκτρικὸν φῶς, ὁ τηλεγράφος, οἱ διὰ φακῶν
φάροι, ἡ φωτογραφία, ἡ γαλβανοπλαστική, αἱ δι'
ἀερίων ἢ τοῦ συμπεπικνωμένου ἀέρος κινήθηροι
μηχαναὶ, τὰ μηχανικὰ νηματοκλωστήρια καὶ
ὕφαντουργεῖα, τὸ τηλεφῶνον, ὁ φωνογράφος, τὸ
μικρόφωνον, ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐξ ἀποστά-
σεων μεταφορὰ μηχανικῶν δυνάμεων, ὁ ἠλεκτρι-
κὸς τροχιοδρόμος καὶ τοσαῦτα ἄλλα ἐφευρέσεις—

διὰ τὴν ἀπαρίθμηση τῶν ὁποίων δὲν ἤθελεν ἐξαρκέσει ὁλόκληρον βιβλίον — ἀπασαι περιποιούσαι μεγίστην τιμὴν καὶ δόξαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ καταπληκτικῶς μετέβαλον τὴν καθ' ὅλου ὄψιν τῆς γῆς καὶ τὰς μέχρι τοῦδε συνθήκας τοῦ ἐπ' αὐτοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων.

Μεθ' ὅλην δ' ἐν τούτοις τὴν ἐκτακτον ταύτην καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν τοῦ αἰῶνός μας εὐρισκόμεθα μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἐτι τοῦ τέρατος τῆς προόδου. Τί λέγω; Ἀρὰ γε θὰ ὑπάρξῃ τέρμα, ὅριόν τι εἰς τὴν ἀένναον ταύτην ἐπὶ τὰ πρόσω πορεύειν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος; Τοῦτο εἶνε μυστήριον κεκρυμμένον ὑπὸ τοῦς πέπλους τοῦ ἀπώτατου μέλλοντος, ὅτε, τίς οἶδε, μέχρι ποίου ζαλίζοντος ὕψους θὰ ἔχη φθάσαι ἡ πηγή τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἐν τούτοις αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι τῶν καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον ἐπιστημόνων ἐξακόλουθουσιν ἀκαταπαύστως καὶ ἐπιδικῶνται πανταχοῦ μετὰ θερμοῦ ζήλου καὶ ζωηρᾶς ἀμύλλης.

Δὲν παρερχεται μίᾳ μόνῃ ἡμέρᾳ χωρὶς νέον τι ἐπιστημονικὸν γεγονός, νέα τις ἐφευρέσις νὰ ἴδῃ τὸ φῶς μέλλουσα νὰ συντείνῃ εἰς τὴν ἐν γένει πρόοδον καὶ προωρισμένη νὰ ἐπιδράσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σπουδαίως ἐπὶ τῆς καθολικῆς τῶν ἀνθρώπων ευδαιμονίας.

Ὅπως δώσωμεν τοῖς ἀναγνώσταίς ἡμῶν ἰδέαν ἀπλὴν τῆς καταπληκτικῆς ἐργασίας καὶ προόδου τοῦ αἰῶνος ἡμῶν ἀναφέρομεν, ὅτι μόνον ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1883, ἤτοι κατὰ τὸ διάστημα 38 ἐτῶν ἐδόθησαν — κατὰ τὸν ἐπίσημον τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως κατάλογον — 156, 054 προνόμια ἐφευρέσεως (brevets d' invention), δηλαδή κατὰ μέσον ἕρον πλέον τῶν 11 ἐφευρέσεων καθ' ἑκάστην ἡμέραν! Βεβαίως ἐξ ἀπκῶν τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῶν πολλαὶ δὲν διετηρήθησαν ἐπὶ μακρόν, ἀλλ' ἐξέλιπον ταχέως ὑποσκελισθεῖσαι καὶ ἐκμηδενισθεῖσαι ὑπὸ ταχέως ἐπακολουθησασῶν νεωτέρων τελειοποιήσεων καὶ ἀνακαλύψεων.

Εἰς καὶ μόνος σοφὸς ἐπιστήμων, ὁ περιώνυμος Ἐδισὼν, ἀριθμῆι πλέον τῶν τετρακοσίων ἀνακαλύψεων! Ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ εὐρητὰ ἐν διηνεκῇ ζῆσει τὸ πνεῦμά του ἀδιαλείπτως ἀγχίζει νέας πάντοτε ἀνακαλύψεις, νέας ἐφευρέσεις.

Ἀναφέρεται μάλιστα κατ' ἐπανάληψιν περὶ αὐτοῦ ἀνεκδοτὸν λίαν περιεργὸν καὶ χαρακτηριστικὸν τῆς κεννίου τοῦ ἀνδρὸς ἐργασίας καὶ τῆς ἀκαταπαύστου ὄντως πνευματικῆς ἐνασχολήσεως:

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν προσκεκλημένων ἐκ τοῦ οἴκου, ὁ Ἐδισὼν αἰφνης γίνεται ἄφαντος πρὸς

μεγίστην ἀνησυχίαν τῶν συγγενῶν, καὶ πρὸ πάντων τῆς νεονύμφου, ἥτις εἰς μάτην ἀναμένει τὸν σύζυγον. Τί ἐγένεον; οὐδεὶς γνωρίζει. Παρέρχονται πέντε ἡμέραι καὶ οὐδεμία ἐτι εἰδήσις ὑπάρχει δι' αὐτόν. Τέλος, ἐνῶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ἤρχισαν ν' ἀπελπίζωνται περὶ αὐτοῦ, αἰφνης μνηθάνουσιν, ὅτι ὁ Ἐδισὼν διατρίβει ἐν Βοστώνῃ. Τηλεγράφουσι παρευθὺς ἐκεῖ καὶ μετ' ὀλίγον ὁ σοφὸς ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἐστίαν του λέγων, ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκείθεν αἰφνιδίως ἀναχωρήσεώς του εὗρεν ἐν τῷ γραφείῳ τηλεγράφημα ἐκ Βοστόνης γνωστοποιῶν αὐτῷ, ὅτι μία ἐκ τῶν ἐφευρέσεων του ἐμελλε τὴν ἐπαύριον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνεχώρησεν εὐθὺς, ὅπως παρευρεθῆ ἐκεῖ.

— Καὶ ἡ σύζυγός σου; ἐρωτᾷ αὐτὸν φίλος τοῦ σι.

— Ἡ σύζυγός μου! ἀπαντᾷ ὁ Ἐδισὼν ἐκπληττόμενος.

— Μάλιστα, ἡ σύζυγός σου εἶσαι νυμφευμένος!

— Ἄ! ἔχεις δίκαιον!... Κύτταξε!... Ἐγὼ οὐδέ κἀν τὸ ἐσυλλογίζομαι πλέον!

Ἡ μεγίστη δ' αὕτη τῶν πρὸς ἐφευρέσεις ἐργαζομένων ἀφιέρωσις καὶ προσήλωσις τοῦ πνεύματος κατέστη παροιμιώδης σήμερον.

Ὅτω λέγεται, ὅτι ἄλλος τις ἐπιστήμων ἀσχολουμένος μετὰ ζήλου περὶ τινος νέας ἐφευρέσεως του ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ, μαθαίνει παρὰ τῶν οἰκείων, ὅτι ἡ σύζυγός του μετ' ὀλίγον παραδίδει τὴν τελευταίαν πνοήν. Ὅπως ἀφηρημένος ἐν μέσῳ τῶν ἔργων του ὁ σοφὸς ἀπαντᾷ εἰς τοὺς ἀναγγειλαντας:

— Εἰπέτε τῆς, σὰς παρακαλῶ, νὰ περιμεινῇ ὀλίγον, διότι αὐτὴν τὴν στιγμήν εἰμαι πολὺ ἀπασχολημένος!

Καὶ ὁμως οἱ σοφοὶ αὐτοὶ ἐπιστήμονες, οἵτινες ἀπεχωρίζοντο καὶ ἀπεξενούντο παντοῦ ἐν τῇ γῆ ταύτῃ προσφίλους αὐτῶν ἀντικειμένους, ὅπως ὅλως ἀφιερωμένοι εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐργασίαν κατορθώσωσιν ἐν μέσῳ μυρίων ταλαιπωριῶν νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν πρόοδον καὶ ευδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, πόσα δὲν ὑπέφεραν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν βρασιανθέντες καὶ καταδιωχθέντες καὶ περιφρονηθέντες τοσάκις. Ὅλη περὶ τοῦ ἡ ἱστορία τῶν ἐφευρετῶν, τῶν θαυμασίων αὐτῶν πνευμάτων, δὲν εἶνε ἢ ἐν μακρὸν μακτυρολόγιον. Καὶ σήμερον ἐτι, ὅτε ἡ προσοχὴ τοῦ κοινῶ ζωηρῶς προσηλώθη εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὰς ἐφευρέσεις, πόσοι τῶν ἐφευρετῶν αὐτῶν δὲν παραγνωρίζονται καὶ περιφρονούνται! Καὶ αὐτὰ τὰ ἀνώτατα ἐπιστημονικὰ σωματεῖα τὰ θεθεμμένα ἐπὶ κεφαλῆς τῆς προόδου αὐτῆς δὲν κατορθοῦσι πολλάκις ν' ἀποφύγωσι τὴν πλάνην

καὶ τὴν πρὸς πᾶσαν νέαν ἐφευρέσιν φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου δυσπιστίαν, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου πολλάκις ἐφευρέται κατατρίψαντες ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν παραγνωρίζονται ὑπὸ τῶν συγχρόνων των καὶ βλέπουσιν ἀπέλπιδες καταρρέον ὁλόκληρον τὸ λαμπρὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ ἡ ἐνδελεχὴς ἐργασία αὐτῶν διὰ μυρίων μόχθων ἐδημιούργησεν, ὅπως μετ' ὀλίγον ἄλλοι περισυνάγοντες τὰ εἰρήπια ἀναδημιουργήσωσιν αὐτὴς τὸ οἰκοδόμημα καὶ ἀρρωθῶσιν αὐτοὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ὠφελήματα!

Μήπως ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐν Παρισίοις δὲν καταδίκασεν αὕτη κατ' ἀρχὰς τὴν ἰδέαν τοῦ σιδηροδρόμου ἅμκ ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς; Μήπως μετ' ὀλίγον εἶτα ἐπὶ μακρὸν χρόνον δὲν ἐθεώρησε τὸν τηλεγράφων, ὡς ἄθυρμα καὶ διασχέδασι τῶν αἰθουσῶν;

Ὁ Claude de Jouffroy, ὁ πρῶτος, ὅστις εἰργάσθη νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸν ἀτμὸν εἰς τὴν θαλασσοπλοίαν, ἀπέθανεν ἐν δυστυχίᾳ ἐκ τῆς λύπης αὐτοῦ, διότι οἱ ἄνθρωποι ἐν αὐτῷ διείδον ἕνα τρελλόν, ὅστις ἀφαντάσθη νὰ συμβιβάσῃ τὸ πῦρ μετὰ τὸ ὕδωρ, ὡς γλευκαστικῶς ἔλεγον περὶ αὐτοῦ τότε. Ἐν τούτοις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Jouffroy τὸ ὄνειρον ταῦτο ἐπραγματοποιήθη, καὶ σήμερον οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ κύριοι τῶν θαλασσῶν, μὴ δειλιῶντες πλέον πρὸ οὐδεμιᾶς θαλασσίας ἐκτάσεως ἢ ὑπερωκεανίου ἀποστάσεως.

Κατὰ τὴν παρούσαν ἐποχὴν ἡ προσοχὴ τῆς κοινωνίας εὐρητὰ ἐστραμμένη ἐπὶ πολλῶν καὶ διαφόρων λαμπρῶν προόδων, ἅς ὑπόσχεται τὸ ἀκαταπόνητον ἐρευνητικὸν πνεῦμα τῶν ἐπιστημόνων.

Εὐτυχεῖς δὲ θέλομεν λογιῶσι ἡμᾶς ἤδη ἀναλαμβάνοντας αὐτὴς ἐν τῇ «Ἐστία» — τῇ εὐμενεῖ προσκλήσει αὐτῆς — τὴν σύνταξιν τῶν παρόντων Ἐπιστημονικῶν Χρονικῶν, ἐὰν διηγηθῶμεν δι' αὐτῶν νὰ παρακολουθῶμεν τακτικῶς τὴν ἀπάνταχού τελουμένην μετὰ ζωηρότητος καὶ ζήλου ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν καὶ μεταδιδόμεν ἐυκρινῶς καὶ καταληπτῶς εἰς τοὺς φιλομαθεῖς ἀναγνώστας καὶ ἀναγνωστρίας αὐτῆς τὰς ἐκαστὸτε τελουμένας προόδους.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τινὶ τῶν τελευταίων ἡμῶν ἐν τῇ «Ἐστία» Χρονικῶν ἐκ Παρισίων εἶχομεν ἐκείθεν ἀναγγεῖλαι ἐγκαίρως καὶ περιγράφει συντόμως νέον ἀερόστατον τῶν ἀδελφῶν Tissandier, ἐν τῷ ὁποίῳ δυνάμει μικρᾶς ἠλεκτρικῆς κινητηρίου μηχανῆς αὐτοὶ ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιτύχωσι κατὰ βούλησιν τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐν Παρισίοις τότε δημοσιὰ γενόμενα πειράματα. Τὰς ἐπιτυχεῖς ταύτας δοκιμὰς τότε ὅλος ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος ἔχει

ρέτησε μετὰ μεγίστης χαρᾶς ὡς τεμνούσας νέαν ὁδὸν πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἐξευρεσιν τοῦ πολυθρυλήτου πηδαλίου τοῦ ἀεροστάτου, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον αἰῶνα συνετριβήσαν τοσοῦτοι ἐγκέφαλοι ἐρευνητῶν καὶ ἐφθάρσαν τοσαῦται ὑπάρξεις ἐπιστημῶν.

Ἐκτοτε τὰ χρονικὰ τῆς ἀεροναυτικῆς ἐσημείωσαν νέα πάλιν ἀξιωματικὰ πειράματα ἐν Παρισίοις γενόμενα τὴν 9 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου ὑπὸ τῶν Renard καὶ Krebs, ἀξιωματικῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀεροναυτικῆς σχολῆς, ἣν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐσύστησε καὶ διατηρεῖ ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις.

Πρῶτοι οἱ ἀδελφοὶ Μογκολφιέροι Ἰωσήφ καὶ Στέφανος, μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς ἀσχολούμενοι περὶ τὴν Φυσικὴν, ἀνεκάλυψαν τὸ ἀερόστατον πρὸ ἐνός περιποῦ αἰῶνος.

Ἡ πρώτη ἰδέα τοῦ ἀεροστάτου ἐπλήθην αὐτοῖς ἐκ τοῦ πολυθρυλήτου ἀξιώματος τοῦ ἀνακαλυφθέντος ὑπὸ τοῦ διασημοῦ Ἑλλήνου μαθηματικοῦ Ἀρχιμήδους, ὅτι «πᾶν σῶμα στερεὸν βαπτίζομενον ἐντὸς ὕγρου οἰουδήποτε ἀπόλλυσι μέρος ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ ἴσον πρὸς τὸ βάρος τοῦ ὕγρου, ὅπερ ἐκτοπίζεται, ἐπομένως τὸ σῶμα ὠθεῖται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰν ἀπάλιν μετὰ δυνάμεως ἴση πρὸς τὸ βάρος τοῦ ὄγκου τοῦ ἐκτοπιζομένου ὕγρου.»

Ἐὰν λοιπὸν ὁ ὄγκος τοῦ ἀεροστάτου εἶνε ἐλαφρότερος τοῦ ὄγκου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτοπιζομένου ἀέρος, τότε τὸ ἀερόστατον θέλει κινήθῃ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καὶ θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν μέγιστος ὕψους, ἐνθα θέλει συναντήσῃ στρώμα ἀέρος ἀραιότερον, τοῦτοιοῦ ὁ ἐκτοπιζόμενος ὄγκος θὰ ἔχη ἴσην βαρυτητα πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἀεροστάτου.

Ἐπὶ τοῦ ἀξιώματος τούτου στηριζόμενοι οἱ ἀδελφοὶ Μογκολφιέροι κτεσκεύασαν τὸ πρῶτον ἀερόστατον ὁ ἀπὸ ὁ περιεχόμενος ἐν τῇ σφαιρᾷ τοῦ ἀεροστάτου ἡραιότερο σχεδὸν κατὰ τὸ ἡμισυ διὰ θερμότητος ἀπαλαμβανόμενης ἐκ μικρᾶς πυρᾶς ἀναπτομένης καὶ διατηρουμένης εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῆς σφαιρας. Τὸ ἀερόστατον οὕτω καθίστατο κατὰ τὸ ἡμισυ ἐλαφρότερον τοῦ περιβάλλοντος ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ οὕτως ἀνήρχετο πρὸς τὰ ἄνω.

Μετὰ τινος προηγήθεντα ἐπιτυχῆ πειράματα ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ Μογκολφιέροι ἐνεθαρρύνθησαν καὶ κατασκεύασαντες ἀερόστατον ἀρκούντως μέγα ἐποίησαν τὸ πρῶτον δημόσιον πείραμα αὐτῶν τὴν 5 Ἰουνίου 1783 ἐν Annonay τῆς Γαλλίας.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ πειράματος αὐτοῦ παρευθὺς μετεδόθη πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὡς ἐξαισία καὶ θαυμαστὴ ἀνακάλυψις πανταχοῦ εἰς τὸν

ἐπιστημονικὸν κόσμον, εἰς τὰς Ἀκαδημίας καὶ διαφόρους συλλόγους καὶ ἐταιρίας δὲν ἐσκέπτοντο, δὲν συνεζήτουν ἄλλο τι ἢ τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ἐφεύρεσιν. Ἰπῆρξαν μάλιστα τότε πνεύματα ζωηρά, ἅτινα συνέλαβον λίαν τολμηράς καὶ χιμαιρικὰς ἐλπίδας ἐπὶ τῷ εὐρήματι, ὅπερ ἐθεώρησαν προωρισμένον ἢ ἀνατρέψη πάσας τὰς συνθήκας, ἐν αἷς μέχρι τότε ἡ ἀνθρωπότης ἔζη. Τινὲς μάλιστα ἐπιτολμηρότεροι, ἐπαρθέντες ἐπὶ τῇ νέῃ κατακτήσει, προσέβησαν μέχρι τοῦ νὰ διαγράψωσιν ἐκ τῶν λέξικῶν καὶ αὐτὴν τὴν λέξιν ἀδύνατον διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα! . . .

* *

Ἐκ τῆς ἀξιωματικῆς ταύτης ἐποχῆς ἤρξατο παρρηθὺς πυρετώδης ἐργασία τῶν ἐρευνητῶν, ὅπως ταχύτερον ἐπιτευχθῆ ἡ πραγματοποίησις τῶν τόσων ὠραίων ὀνείρων τῆς ἐποχῆς. Εὐθὺς μετὰ δύο μῆνας ὁ Κάρολος, καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν Παρισίοις μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ροβέρτων μηχανικῶν ἐτελειοποίησαν τὸ ἀερόστατον τῶν ἀδελφῶν Μογκολφιέρων. Ἀντὶ δὲ τοῦ μέχρι τοῦδε εὐχρήστου εἰς τὰ ἀερόστατα τῶν Μογκολφιέρων θερμοῦ ἀέρος, ὅστις δὲν ἦτο ἢ κατὰ τὸ ἡμισυ ἐλαφρότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, μετεχειρίσθησαν πρὸς πλήρωσιν τῆς σφαιρας τοῦ ἀεροστάτου τὸ ὑδρογόνον, ὅπερ καθαρὸν εἶνε 14κις ἐλαφρότερον τοῦ ἀέρος.

Μέχρι τοῦδε ὅμως ἅπαντα τὰ πειράματα δὲν ἀπέβλεπον ἢ εἰς ἀερόστατα ἐγκαταλιμπανόμενα εἰς τὴν τύχην αὐτῶν.

Τὴν 21 Νοεμβρίου 1783, χρονολογίαν ἀξιωματικῆς ἐγένετο ἐν Παρισίοις τὸ πρῶτον τοῦ ἀνθρώπου ἐναέριον ταξίδιον, πρῶτον ἀνεληθόντος ἐπὶ ἀεροστάτου τοῦ Pilâtre de Rozier⁽⁴⁾.

Ἐκτοτε ἤρξατο καὶ ἐξακολουθεῖ ἐπισημῶν μεγάλη πανταχοῦ ἐργασία περὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀεροστάτου.

(* Ἐπεται τὸ τέλος.)

Φ . . .

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ Paolo Mantegazza]

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 144.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Οὐδεὶς ἀνὴρ εἰς τὸν κόσμον πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τὸν πεπυρακτωμένον σίδηρον πρὸς βοστρυχισμόν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, αἱ δὲ γυναῖκες πρέπει νὰ μεταχειρίζονται αὐτὸν ὅσον ἐνεστι ὀλιγώτερον. Ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος ἀποζηρξίνει τὴν τρίχα καὶ διερεθίζει τὴν ἐπίδερ.

(4) Τὸ πρῶτον κυρίως ταξίδιον ἐμφύχων ὄντων ἐγένετο δύο μῆνας πρὸ αὐτοῦ, ἦτοι τὴν 19 Σεπτεμβρίου 1783, ὅτε ἐπὶ σφαιρῆς ἀεροστάτου προσέβη κόνινος ἐλαφρὸς φέρον ριόν, ἀέκτορα καὶ νῆσαν.

μίδα. Ἐκ ἡμῶν γυνὴ καὶ ἠσθάνομην ἐπὶ τῶν γονάτων κεφαλὴν βοστρυχίζουσιν καὶ ὄζουσιν χῆνα ἐφημένην, ἤθελον ἐξαγάγει ἐγχειρίδιον ἐκ τῆς περικημίδος μου (ὅπως φέρωσιν αὐτὸ αἱ Τρανστεβερίται), καὶ ἤθελον ἀπεκδᾶρει τὸ μαλλθακὸν καὶ ἐκτεθλυμένον ἐκεῖνο κρᾶνιον.

Ὁ τρόπος τοῦ κτενίσματος ἐξασκεῖ μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς καλλονῆς τῆς κόμης· καὶ βεβαίως ἡ τρομερὰ συσκευή καὶ τὰ πολυπλοκά ἀρχιτεκτονικὰ σχήματα τῶν κυρίων παραβλάπτουσι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, βιάζοντα καὶ διερεθίζοντα αὐτάς μυριοτρόπως. Εἶνε τοῦτο ἀμάρτημα παλαιόν, γελοιογραφηθὲν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουβενάλη.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ βιάζῃ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς μόνον εἰς σπανίας περιπτώσεις, καὶ ὅταν ὁ συρμὸς τὴν ὑποχρεῖται εἰς τοῦτο. Πρέπει νὰ ἀφίη αὐτάς λυτάς καὶ ἐλευθέρως τὴν νύκτα καὶ τινὰς ὥρας τῆς πρωίας. Αἱ τρίχες ἐκλείπουσι κατὰ πρῶτον εἰς τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια μᾶλλον περισφιγγονται καὶ ἔλκονται. Διὰ τοῦτο δέον ἢ ἀλλάσσειται συχνὰ ἡ καλουμένη *χαρίστρα*, διότι ἐκ αὐτῆς μέρη πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, πολλάκις μικρὰ καὶ κομψὴ ἀτραπὸς θέλει μεταβληθῆ εἰς πλατεῖαν δημοσίαν ὁδόν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπον. Τὸ καλλήτερον κτενίσμα, τοῦλάχιστον διὰ τὰς νέας γυναῖκας, εἶνε ἐκεῖνο δι' οὗ ἀνορθοῦνται αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς οὕτως ὥστε τὸ βάρος τῶν νὰ μὴ διερεθίζῃ τὴν ἐπίδερμίδα καὶ νὰ ἦνε καλῶς ἀερισμένη. Εἶδον πάντοτε κόμας λαμπράς διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὸ μήκος τῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου τηροῦσιν αὐτάς λυτάς κατὰ τὸν συρμὸν τῆς Εὔας, ἢ μόλις εἰς πλόκαμον χαλαρῶς περισυναγμένους.

Ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἡ κατάχρησις τοῦ λίπους ἐν γένει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βαθύνει τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν, ἐνῶ αἱ συχναὶ πλύσεις διὰ πτυρούχου ὕδατος ἢ διὰ κρόκου τοῦ ὡοῦ διατηροῦσιν αὐτάς φαινὰς, καὶ ἐπομένως κανονίσατε τὴν ἐνέργειάν σας ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατὰ τὸν χρωματισμὸν τὸν ὁποῖον προτιμᾶτε.

Ἡ πρώτη λευκὴ θρίξ, ἣτις ἀναθρώσκει ἐν μέσῳ δάσους μελανοῦ ἢ ξανθοῦ, χαιρετίζεται μετὰ στεναγμοῦ ἢ καταρᾶται μετὰ βλασφημίας, κατὰ τὸ ἦθος τοῦ ἀτυχοῦς θνητοῦ, ὅστις τὴν ἀνακαλύπτει. Ἡ πρώτη λευκὴ θρίξ εἶνε πάντοτε ἀγγελος κινδύνου, εἰδοποίησις τῷ ἀναγνώστῃ, ἐπιπληξίς τῷ ὑπευθύνῳ συντάκτῃ τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης, ἣτις καλεῖται *ζωὴ*, καὶ μακρυνὴ ἡχώ τῆς φωνῆς ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν ψιθυρίζουσιν εἰς τὸ ὅτιον οἱ μοναχοὶ οἱ καλούμενοι *Τραπισταί*: — *Ἀδελφὲ, ἐνθυμοῦ ὅτι πρέπει ν' ἀποθῆς.*

Ἡ πρώτη λευκὴ θρίξ εἶνε βωβὸς σύμβουλος, δραστήριος ἠθολόγος, ἐραπόστολος πολὺ εὐγλωτ-

τότερος πολλῶν ἱεροκηρύκων καὶ πολλῶν περὶ ἠθικῆς ἀσχολουμένων συγγραφέων. Πλήρεις ζωῆς καὶ χαρᾶς χορεύουσιν τὸν μαγικὸν χορὸν τῆς νεότητος, διατελοῦντες ἐν μέθῃ ὑπὸ τῶν εὐωδιῶν τοῦ ἔρωτος, ἐπιλήσμονες καὶ γαυριῶντες ὡς κάτοχοι μέλλοντος ἀπεράντου, ὅτε αἰφνης ἀγνωστός τις μᾶς ἐγγίζει εἰς τὸν ὦμον καὶ μᾶς νεύει νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν. Ἀκολουθοῦμεν δυσθύμως τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον δυσάρεστον εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης, καὶ οὗτος μᾶς παρουσιάζει λευκὴν τρίχα ψιθυρίζων εἰς τὸ ὅτιον: — *Αὐτὸ εἶνε ἰδικόν σου.* — Καὶ ἔπειτα γίνεται ἄφαντος. Παγετώδες ῥίγος διαρρέει τὰ ὀστά ἡμῶν τότε. Ἡ μουσικὴ σιγᾶ, σβέννυνται τὰ φῶτα, ἐξαφανίζονται αἱ πανηγυρίζουσαι βακχίδες. Εἴμεθα μόνον εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὴν σιωπὴν, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς μάτην ἀνεωγμένους ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτης νυκτός. Ἐν μόνον ἀντικείμενον διαφαίνεται ἀκριβῶς, μία λευκὴ θρίξ, λεπτή, λεπτή, σιωπηλὴ καὶ ὅμως εὐγλωττοτάτη. Ἡ θρίξ αὕτη ἐκόπη. Ἦτον αὕτη τὸ νῆμα τὸ κρατοῦν αἰωρημένην ἐπὶ τῆς ἀβύσσου τὴν χαροποιᾶν καὶ ἀεικίνητον νεότητά μας. Ἀπὸ τῆς αὔριον δὲν εἴμεθα πλέον οἱ αὐτοὶ ἢ πρότερον. Ἡ πρώτη λευκὴ θρίξ ὀρίζει κάλλιον ἢ στήλη ἐκ γρανίτου, κάλλιον ἢ οἰαδῆποτε ὀροθεσία, δύο διακεκριμένας ἀπ' ἀλλήλων τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐποχάς.

Καὶ τί ποιητέον ὅπως βραδύνωμεν τὴν συνάντησιν τοῦ δυσάρεστου ἐκείνου ἀγνώστου;

Καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ συντηρήσωμεν διὰ μακρῶν τὸ σύμβολον τῆς νεότητος;

Μεταξὺ τοῦ τριακοστοῦ πέμπτου καὶ τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἔτους σημαίνει συνήθως δι' ὄλους ὁ μοιραῖος κώδων τῆς λευκάνσεως, βραδύτερον εἰς τὴν γυναῖκα ἢ εἰς τὸν ἄνδρα, ἴσως διότι αὕτη καταναλίσκει τὴν καρδίαν μᾶλλον ἢ τὸν ἐγκέφαλον, αἱ δὲ τρίχες τῆς καρδίας, εὐτυχῶς δι' ὄλους μας, εἶνε βεβαίως κρυμμέναι. Προνομιούχοι τινὲς θνητοὶ δὲν λευκαίνονται εἰ μὴ μετὰ τὸ πενητησοτὸν ἔτος, ἀλλ' ἄλλοι εὐτυχέστεροι γνωρίζουσι τὴν λευκανσιν μόνον κατὰ τὸ ἔσχατον γῆρας. Ἄλλοι ἀπεναντίας λευκαίνονται πρὸ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὶν ἢ γεννηθῶσιν.

Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἀναφαίνεται ἡ λευκανσις εἶνε διαδοχικὴ ὡς πᾶσα ἄλλη περίπτωσις τῆς ζωῆς, καὶ εἶνε μάλιστα αὕτη μία τῶν μᾶλλον ἀναποδράστως διαδοχικῶν περιπτώσεων. Ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι ἀπρόσβλητοι οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τῆς λευκάνσεως τῆς κεφαλῆς. Ὑπάρχουσιν ἄλλαι ἐν αἷς αἱ κεφαλαὶ λευκαίνονται ἤδη κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος.

Παρεκτός τῆς διαδοχῆς, συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς λευκάνσεως αἱ συνεχεῖς κεφαλαλγίαι, ἄφθονος ἀπώλεια αἵματος, ἢ πρὸς φθίαν

διάθεσις, παντοῖαι καταχρήσεις... καὶ τὰ ἐκ τούτων νοσήματα... αἱ βίαιαι συγκινήσεις, καὶ ἴσως ἡ ὑπερβολικὴ ἐντασις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων. Ἄλλ' ὑπάρχουσι γυναῖκες καὶ ἄνδρες, οἵτινες οὔτε ὑπέφεραν πολὺ, οὔτε ἀπῆλυσαν πολὺ, οὔτε ἐμελέτησαν πολὺ, οὔτε ἠγάπησαν πολὺ—ἀληθῆ ζῶντα πλακούντια *plumpuddings*—καὶ ὅμως λευκαίνονται ταχύτατα.

Γνωστὸν τοῖς πᾶσι εἶνε πόσον ὁ τρόμος ἢ φοβερὸς ἠθικὸς πόνος δύνανται νὰ λευκάνωσι τὴν κεφαλὴν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν.

Ὁ Ἀδριανὸς Ἰούνιος ἐγνώρισε μεγίστανα Ἰσπανόν, ὅστις συνεπέειξ ἐρωτικῶν δράματος ἐν τῇ Ἰσπανικῇ Αὐλῇ κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὡς ἐγκληματίας κατὰ τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος, καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ ἐλευκάνθησαν ὅλαι αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του. — Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὴν Μαρίαν Ἀντωνιέτταν, βασίλισσαν τῆς Γαλλίας.

Ὁ Saint—Vallier ἐλευκάνθη διὰ μιᾶς, μόλις ἔμαθεν ὅτι ἡ θυγάτηρ του Diane de Poitiers ἐγένετο ἐρωμένη τοῦ βασιλέως (Φραγκίστου Α' τῆς Γαλλίας).

Ὁ Ἰωάννης Λιβένης, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπεπειράθη νὰ δολοφονήσῃ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἐλευκάνθη ἐντελῶς κατὰ τὰς τελευταίας τεσσαράκοντα ὀκτῶ ὥρας τῆς ζωῆς του.

Ὅμως οἱ ἀναγνώσται καὶ αἱ ἀναγνώστριαι τοῦ ἀλμαναχίου μου βεβαίως δὲν θὰ καταδικασθῶσιν εἰς θάνατον, οὔτε θὰ ἔχωσι θυγατέρα τὴν Diane de Poitiers, διὸ δὲν θὰ ἔχωσιν ἀνάγκη νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς εἰ μὴ κατὰ τῆς εἰς τὴν ἡλικίαν ὀφειλομένης βραδείας καὶ αὐτομάτου λευκάνσεως. Ὅπως δὲ βραδύνωμεν αὐτὴν, ἰδοὺ τὰ ὀλίγα ὅσα μᾶς διδάσκει ἐπὶ τοῦ τοῦ προκειμένου ἢ ἐπιστήμη:

Ἀποφεύγετε πᾶσαν κατάχρησιν ἐξασθεοῦσαν τὸν ὀργανισμόν.

Ἐχετε τὴν καρδίαν εὐχαριστημένην.

Θέτετε εἰς ἐνέργειαν τὴν ἐξῆς συμβουλήν περιφήμου κομμωτοῦ ἐν Βριστόλῃ:

«Τηρεῖτε ὅσον ἐνεστι καθαρὰν τὴν κεφαλὴν, καὶ μεταχειρίζεσθε ὅσον ἐνεστι ὀλιγώτερον τὴν ψῆκτραν ἐπὶ τῶν τριχῶν αὐτῆς.»

Μὴ δαπαράτε ποτὲ ἐνα ὀβολὸν διὰ μύρα, βάμματα καὶ κοσμητικά, τὰ ὅποια πωλοῦνται ὡς χρῆσιμα δῆθεν πρὸς πρόληψιν τῆς λευκάνσεως.

Ἀποκόπτετε τὴν κόμην συχνότερον τοῦ συνήθους, ὅταν ἀρχίξῃ νὰ λευκαίνεται.

Τινές άφαιρούσι τας λευκάς τρίχας, ενόσω είνε όλιγαι. Άλλά κατά τινας νεωτέρας παρατηρήσεις του Brown-Sequard (αίτινες όμως χρηζουσιν επιβεβαιώσεως), μόλις άφαιρείται λευκή θρίξ, αναφαίνονται πάλιν τρεις ή τέσσαρες του αυτού χρώματος εις τό αυτό μέρος. Τούτο μέ ενθυμίζει την συνήθειαν τινών έμπορών ίππων, οτινές κατορθούσι να στόλιζωσι τούτους δι' άστέρους λευκού επί του μετώπου, προκαλούντες αυτόν δια συνεχούς άφαιρέσεως των τριχών από του μέρους εκείνου.

Ιουλίαι, ή θυγάτηρ του Αύγουστου, ήτις δέν είχε βεβαίως ουδεμίαν άξίωσιν να έχη την άρετήν Έστιάδος, είδε την λευκανσιν των τριχών της κεφαλής της εις ήλικίαν εισέτι νεαράν, και προς άποκοψήν της προώρου ταύτης λευκάνσεως διάτασσε τας δούλκας της να τη άφαιρώσι τας λευκάς τρίχας. Ημέραν τινά κατελήφθη επί αυτοπόρω υπό του αυτοκράτορος, όστις άνεκάλυψε τό τέχνασμα της Ιουλίαις, παρατηρήσας τά φερέματα της πλήρη λευκών τριχών. Ο Αύγουστος προσεποιήθη τό κατ' άρχάς, ότι ουδέν παρατήρησε, διηύθυνε την συνδιάλεξιν περί ήλικίας, και ήρώτησε την θυγατέρα του εάν προσέτιμα την φαλακρότητα της λευκάνσεως. Έπειδή δέ αυτή άδισταχώς άπεκρίθη:—*Έκατοστάκιε προσιμώ την λεύκανσιν.*— *Διατί λοιπόν αι γυναίκες αυται, υπέλαθεν Ο Αύγουστος, κοπιώζουσι τόσσην δια να σέ καταστήσωσι φαλακράν;*

Τα μελανά κοσμητικά, τά όποια δια της βρωμεράς και αηδούς αλοιφής των άποκουπτουσιν εν μερει την λευκανσιν, είνε μέσα ρυπαρά άξια των τριταγωνιστών και των όμοίων των.

Περί δέ της βαφής της κόμης και του γενείου, τούτο είνε αντικειμενον παρά πολύ σπουδαίον όπως διαλαβόμεν περί αυτού εκ του προχείρου ενταύθα, αλλά περί αυτού θα σάς όμιλήσω εν έκτάσει εκεί όπου θα διελθώμεν όλα τά ψεύδη τά άφορώντα εις την επιδερμίδα και εις τας τρίχας.

Η πτώσις των τριχών της κεφαλής είνε άτυχημα πολύ μεγαλύτερον της λευκάνσεως αυτών, και μολονότι ή πτώσις των άρχεται φυσιολογικώς μόνον μετά τό πεντηκστόν έτος, όυχ ήττον βλέπομεν καθ' έκάστην κρηνία άπογυμνωμένα εις νεαρωτάτην ήλικίαν, και έχομεν υπό τά όμματα ήμών καθ' έκάστην μέτωπκ στερούμενα μέν ιδεών, έκτεινόντα δέ τά όρια των κατά μήκος και πλάτος, και καθ' έκάστην δυνάμεθα να θαυμάζωμεν πλείστας κουράς επί κεφαλών λαικών. Σπάνιον δέ είνε να ιδώμεν γερόντας μετά πληθυσής κόμης.

Υπό την έποψιν ταύτην ή γυνή είνε εύτυχε-

στέρα του άνδρός, διότι όπως όλιγώτερον ταχέως λευκάνεται, ούτω και βραδύτερον βλέπει καταπίπτον τό μεγαλοπρεπές κόσμημα της κεφαλής της.

Η υγιεινή πλείονα δύναται κατά της φαλακρώσεως ή κατά της λευκάνσεως, μολονότι και ή φαλακρώσις πολλάκις είνε άναποδράστως διαδοχική.

Αί βαρείαι και άδιαπέραστοι κόμαι, επί πᾶσι δέ ο κυλινδρικός πύλος ο εν χρήσει εις τους κατοίκους των πόλεων, και τό κρᾶνος του στρατιώτου είνε οι θηριωδέστατοι δολοφόνοι των κομών, διό δυνάμεθα να παίξωμεν μέ τας λέξεις και να προσθέσωμεν νέαν παροιμίαν εις την Ιταλικήν γλώσσαν, ήν έγω μετροφρόνως σάς προτείνω, την εξής:

capello uccide capello

ήτοι, «ο πύλος φονεύει την τρίχα».

Άλλ' εάν δέν σάς άρέσκη, άποκορύσατε την νέαν μου παροιμίαν, και δέν θα όργισθώ δια τούτο. Άρκει να εννοήσετε τό πράγμα, δύνασθε να καταφρονήσετε τας λέξεις. Σκεπάζετε όσον τό δυνατόν όλιγώτερον την κεφαλήν σας, σκεπάζετε την ελαφρώς. Έγνωρίσα άνθρωπον ζήσαντα μέχρι του έννενηκστού έτους, διατηρήσαντα δέ μέχρι θανάτου κόμην πλήθουςαν και σχεδόν μελανήν, νυμφευθέντα τό δεύτερον ή τό τρίτον εις τό όγδοηκστόν έτος της ήλικίας του, και άποκτήσαντα τέκνα πανόμοια αυτώ. Ουτος δέ ο άνήρ εξ ιδιοτροπίας ουδέποτε έφερε πύλον, ούτε εντός ούτε εκτός της οικίας του. Όμως εις την βιογραφίαν ταυτην δέον να προστεθ ή άλλη τις περίπτωσις, ότι ουτος επί τριχονταετίαν δέν έπιεν ουτε σταγόνα ύδατος, άλλ' άκρατον οίνον, χωρίς όμως ποτέ να προδ ή μέχρι καταχρήσεως.

Άληθέστατον δέ είνε, ότι πλέον ή τό κάλυμμα της κεφαλής συντελοουσιν εις την καταστροφήν της κόμης ή φυλή και ή διαδοχή. Εν Σαρδηνία ειδον κόμας φραιστατάς και μέχρι της μάλλον προβεβηκυίας ήλικίας, καιτοι εις κανέν άλλο μέρος του κόσμου οι άνδρες και αι γυναίκες δέν καλύπτονται περισσότερον την κεφαλήν ή εις την νήσον ταύτην.

Όλα τά έλαττώματα, όλα αι συγκινήσεις, όλα αι άρρωστία αι δυνάμεναι να προκαλέσωσι την λευκανσιν, συντελοούσι και εις την πτώσιν των τριχών.

Όταν αυτή άρχιση, όταν καθ' έκάστην πρωίαν ποιήτε τον ίσολογισμόν των τριχών σας, και εύρίσκετε τό δοῦναι άνωτερον του έχειν, τότε δέον να λάβητε την ψαλλίδα, και παραδιδόντες αυτήν εις χείρας του κομμωτού σας, να εψιδάξετε την μέθοδον του William του εκ Ghetlam, εάν τυχόν δέν την γνώσκη. Δηλαδή πρέπει να άποκόπωνται αι χαλασμένα και βρα-

χάει τρίχες, όπως προκαλήται ή έπαύξησις αυτών, και να διατηρώνται αι υγιείς τρίχες, ως εάν έπρόκειτο περί κλαδεύματος κήπου τινός.

Ο κομμωτής William τούτην έχει πεποιθήσιν εις την επίδρασιν της μεθοδου του, ώστε ημεραν τινά ειπε προς τον Wilson:—*«Δέν θα είχαμεν πλέον εργασίαν ήμεις οι κομμωταί, εάν άπεκόπωντο αι τρίχες όπως έπρεπεν, και θα ήτο τελειωμένον πλέον τό σταδίον των εργαζομένων εις την κατασκευήν των προσθέτων κομών.»*

Άριστα εν τούτοις μέσα προς καταπόλεμησιν της πτώσεως των τριχών της κεφαλής είνε να πλύνωμεν συχνά την κεφαλήν με ψυχρόν ύδωρ καθαρόν ή καλλιον αλατισμένον, να κτενίζωμεν δια ψήκτρας και να τρίβωμεν στιβαρώς την κεφαλήν, και ου ή επιδερμίς του κρηνίου γίνην ερυθρά και θερμή, να κόπτομεν δέ συχνά τας τρίχας της κεφαλής και να τηρώμεν αυτάς πολύ βραχείας.

Έδω τελειώνει ή επιστήμη και άρχεται ή μυθολογία, έδω τελειώνει ή τέχνη και άρχεται ή μαγεία.

Εάν ή κεφαλή ήνε φαλακρά, δύνασθε, κατά χρονολογικήν τάξιν, να άρχισητε από την Κλεοπάτραν, ήτις διδάσκει να αλείφωμεν την κεφαλήν με λίπος άριτου προτιμηθείσης μεταξύ των λοιπών ζωών ήως διότι είνε κατ' έξοχήν διασεια.

Εάν τό λίπος της άριτου δέν άρκη, τότε ακολουθήσατε την συνταγήν του Liebaull:

«Λάβετε σάρακας κοχλιών, σφηκών, μελισσών, βδέλλων, και άλλας κεκαυμένον, εξ έκαστου ίσα μέρη. Περικλίσαστε εντός δοχείου ύελίνου έχοντος πανταχόθεν ύπας ως κόσκινον. Υπό τό άγγειον τούτο θέσατε άλλο άγγειον επίσης ύελίνον, όπως δέχεται τό έκρέον ύγρόν, συνάζετε τό ύγρόν τούτο και δι' αυτού τρίβετε τό μέρος. Τό φάρμακον θα είνε δραστηριώτερον, εάν καλύψετε τά δύο ύελίνα άγγεία με άχυρα.»

Ο Guyon συνέστησε θερμώς εις τους φαλακρούς τό έλαιον των σαυρών, άλλοι συνεβούλευσαν τό ανθρώπινον λίπος. Έκαστος κομμωτής κόμης ή πόλειος έχει άλλως τό ίδιον μύρον. Και εύτυχεις εάν κατορθώσετε να εύρετέ τι σφαλερόν εις ταῦτα, διότι υπάρχουν εις έφευρεταί οτινες ύπεσχέθησαν μεθ' όρκου και δια του τύπου φράγκα εκατονταμισχίλια εις όντινα ήθελε τους άποδείξει άπατεώνας.

Άλλά και οι ιατροί έχουσι τας συνταγάς των, αι όποια είνε σπουδαία, διότι ταύλάχιστον αυτοί δέν πωλούσιν ει μη έλπίδας. Και ο ένδοξος Dupuytren δέν άπηξίωσε να διαγωνισθ ή προς τους κομμωτάς, συνδέων τό όνομα του με μύρον προκαλούν την αύξησιν των τριχών της κεφαλής εκεί όπου δέν υπάρχουν ταυτάτα.

Ίδου λοιπόν τινές των συνταγών τούτων (με-

τά των όνομάτων των συνταξάντων αυτών ιατρών).

Hardy.

Βοείου όστεομυελού.....	Γραμ.	60
Κικίνου έλαίου.....	"	30
Ταννίνου.....	"	3
Βάμματος δενδρολιθάνου.....	"	5

Chzenave.

Παρεσκευασμένου βοείου όστεομυελού..	Γραμ.	30
Άμυδαλαίου πικρού.....	"	8
Θεικής κινίνης.....	"	2
Βαλσάμου της Περούβιας.....	"	1

Βοείου όστεομυελού.....	Γραμ.	30
Άμυδαλαίου γλυκέος.....	"	8
Ταννίνου.....	"	4
Βανίλης.....	"	1

Dupuytren και Soule.

Βάμματος θεικής κινίνης.....	Γραμ.	15
Βάμματος κανέλας.....	"	4

Όστεομυελού βοός.....	Γραμ.	32
Βαλσάμου του Nerval.....	"	32
Ροδελαιού.....	"	4
Άλκοολικου εκχυλίσματος καθαριδών..	"	0,40

Schneider.

Όπου νεπού λεμονίων.....	Γραμ.	4
Έκχυλίσματος κίνας.....	"	8
Βάμματος καθαριδών.....	"	4
Κιτρελαιού.....	"	1,50
Έλαίου βεργαμότου.....	σταγόνες	10
Βοείου όστεομυελού.....	Γραμ.	64

Revell.

Βοείου όστεομυελού.....	Γραμ.	24
Άμυδαλαίου.....	"	8
Θεικής κινίνης.....	"	2
Ρουμίου.....	"	10
Ταννίνου.....	"	1
Ροδελαιού.....	"	3

Πιπερίων.....	Όγγιας	12
Μόσχευον επί τινας ήμέρας εν καθαρώ οίνονεματι.....	"	12
Έλάτμισον τό βάμμα και ανάμιξον τό ύπόλοιπον μετά πολτου άμυδαλαίου.....	"	6

Γλυκερίνης.....	Γραμ.	6
Έλαίου Κρότωνος.....	"	2

Βάμματος καθαριδών.....	Γραμ.	1
Βάμματος δενδρολιθάνου.....	"	2
Υδατος κουφουλέας.....	"	19
Γλυκερίνης.....	"	286

Πλύνετε την κεφαλήν καθ' έκάστην πρωίαν και έσπέραν.

Και αι πολλαί αυται συνταγαί είνε άκόμη όλιγαι άπέναντι εκείνων, τας όποιας δύνασθε να εύρητε εις τά συγγράμματα της υγιεινής και της ιατρικής. Όταν τό κακόν είνε άθεράπευτον, τότε τά προτεινόμενα φάρμακα είνε πολλα, διότι αι νόσοι ύπηρεζαν θεραπείσιμοι πάντοτε κατ' άντίθετον λόγον των προς θεραπείαν αυτών συμ-

βουλευομένων φαρμάκων. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἢ ἐπιληψία ἔχει μυρία φάρμακα, καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἰταλίας ἔχουσι μυρίους χρηματιστάς, οἵτινες ὁ εἰς κάλλιον τοῦ ἄλλου ὑπόσχονται τὴν ἐπανόρθωσιν αὐτῶν.

(Ἐπεται συνέχεια).

Η ΠΡΩΪΜΗ ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Ἦ πρώτη ἀμυγδαλιά,
βιάσθηκες ν' ἀνθίσης.
Κοιμάται ἀκόμ' ἢ φύσις,
δὲν ἐκελάδησαν πουλιά,
δὲν ἦλθαν χελιδόνια·
ἀκόμη μένουσιν χιόνια
εἰς τῶν βουνῶν τὴν τραχηλιά·
ἢ ἀνοιξίς ἀκόμα
δὲν ἔζετανε τὸ χῶμα
μὲ τὰ θερμὰ τῆς τὰ φιλιὰ·
ἔ τῶν χωραφῶν τ' αὐλάκια
δὲν ἔχει ἀκόμ' ἀνθάκια,
ὦ πρώτη ἀμυγδαλιά.

Ἄμυγδαλιά, κι' ἄλλη φορά
ἔ αὐτὴ τὴν γῆ τὴν ξένη
σὲ εἶδα ἀνθισμένη
νὰ πρωτολέγῃς τὴν χαρά,
ν' ἀνοίγῃς τὴν ἐλπίδα·
κι' ἄλλη φορά σὲ εἶδα
μὲ τὰ κλαδιά σου τ' ἀνθηρὰ
νὰ χαίρεσαι σὺ μόνη,
κ' ἐμὲ νὰ μοῦ πλακόνῃ
ἢ πίκρα καὶ ἢ συμφορά
τὴν ἐρημὴ καρδιά μου.
Εἶδες τὰ δάκρυά μου,
ἀμυγδαλιά, κι' ἄλλη φορά.

Ὁ πρώϊμός σου ἀνθισμός
μ' ἐφάνη τότε θεία
ἐλπίδος προφητεία.
Κι' ἀλήθεια τότε ὁ καυμός
ἐπέρασεν ἐκεῖνος·
πλὴν ἔσαν ἦλθε θρήνος,
ἦλθε κλαυθμός καὶ ὄδυρός
καὶ τῆς ζωῆς μαυρίλα.
Ἄχ, τῆς καρδιάς τὰ φύλλα
ὁ ζωντανός ὁ χωρισμός
μοῦ τᾶχει μαράμμένα.
Δὲν εἶν' ἐλπίς γιὰ ἔμένα
ὁ πρώϊμός σου ἀνθισμός.

Τῆς εὐτυχίας ἡ πηγὴ
γιὰ ἔμένα ἐξήρανθη.
Τὰ ὄροσερά σου ἀνθη
χαρᾶς δὲν εἶνε χαραυγὴ
εἰς ἔματα ἀπελπισμένα·
δὲν ἀνοίξαν γιὰ ἔμένα.
Δι' ὄλους ὅμως εἶν' ἡ γῆ!
Πολλοὶ εὐτυχισμένοι
σὲ βλέπουν ἀνθισμένη,
μὲ τὴν καρδιά χωρίς πληγῆ.
Νὰ ἐνανθίσῃς πάλι,
καὶ ἄς ὀροσίωσιν ἄλλοι
ἔ τῆς εὐτυχίας τὴν πηγῆ·¹

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

(¹) Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκδοθείσης συλλογῆς Στίχων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πολλὰ τῶν ἐγγράφων φύλλων τοῦ ἀγγλικῆς τύπου, ἰδίως δὲ τὰ ἀναγινωσκόμενα ὑπὸ τῆς ἀριστοκρατικῆς κοινωνίας, ἐκφράζουσι τελευταίον φρικτὸν παράπονον κατὰ τῆς λίαν διαδεδομένης ἐν Ἀγγλίᾳ ἕξεως τοῦ νὰ προσέρχωνται οἱ προσκεκλημένοι εἰς δεῖπνον ὅσω δυνατὸν βραδύτερον τῆς ὀρισμένης ὥρας, ὀρμώνοντες ἐκ τῆς λελανθασμένης σκέψεως, ὅτι εἶνε ἀπρεπὲς καὶ κοινὸν τὸ νὰ προσερχηταὶ τις ἀκριβῶς κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ὥραν. Οἱ ἐστῶντες ὁμως, οἵτινες ἐνόησε μετὰ τῶν ἄλλων τυχὸν προσελθόντων δαιτυμόνων περιέμενον τοὺς κατὰ τὸ φαινόμενον εὐγενεοῦς συμπεριφορᾶς καθυστεροῦντας ἐπὶ χρόνον μακρὸν ὑπερβαίνοντα ἐνόησε τὰ ὅρια τῆς ὑπομονῆς, καὶ αἱ οἰκοδόσποιαι, αἵτινες καθ' ἅπαντα τὸν χρόνον τοῦτον διετέλουσιν ἐν ἀπελπισίᾳ σκεπτόμεναι τὰ φηγγά, ἅτινα θὰ εἶνε ἄνοστα μὴ διανεμόμενα κατὰ τὴν προσήκουσαν στιγμήν τῆς ἐψήσεως των, εὗρισκον τὴν βραδύτητα ταύτην ἄλογον, διὸ καὶ ἀντεπεξήλθον κατ' αὐτῆς. Τελευταίον μάλιστα κατέφυγον καὶ εἰς τὸν πρόγγιπα τῆς Οὐαλίας καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἐκφράσῃ δημοσίᾳ τὴν γνώμην του καὶ οὕτως ὄριση τὸν κανόνα τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς. Τὰ αὐτὰ παράπονα ἠγέρθησαν καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Νέας Ὑόρκης, διότι καὶ ἐκεῖ εἶνε καθιερωμένον τὸ ἀκαδημαϊκὸν τέταρτον. Οἱ προσκεκλημένοι ὁμως ἀντὶ νὰ ἔλθωσι κατὰ τὰς 7 ἢ 7¼ παρατείνουσι τὴν βραδύτητα αὐτῶν ἐπὶ ἐν ἀκόμῃ τέταρτον. Ἐνῶ δὲ πάντες εἶνε σύμφωνοι πρὸς διεξοδὸν ἀπὸ τῆς κκῆς ταύτης ἕξεως νὰ τιμωρῶσι τοὺς μὴ εὐγενεῖς ἀτάκτους μὴ περιμένοντες αὐτοὺς, ἀλλ' ἀρχίζοντες τὸ δεῖπνον ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν, οὐδεὶς ἔχει τὸ θάρρος ἐν Ἀγγλίᾳ ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ αὐστηροῦ τούτου κανόνος. Ἐν Ἀμερικῇ ἢ χρῆσις τοῦ κανόνος τούτου εἶνε πρὸ πολλοῦ εἰσηγμένη. Τελευταίον εἶδικο δεῖπνον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐπὶ τινὶ ἐορτῇ. Δαιτυμῶν τις ἀργοπορήσας νὰ προσέλθῃ εἰς αὐτὸ ἔλαβε μετὰ τὴν αἴτησιν μυρίων συγγνωμῶν παρὰ τῶν οἰκοδεσποτῶν τὴν θέσιν του παρὰ τῇ τραπέζῃ καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ μὴ τὸν σερβίρωσιν ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλὰ νὰ τῷ δώσωσιν ὅ,τι εὕρισκεται εἰς τὴν σειράν. Οὕτω τὸ γεῦμά του ἀπετέλεσθη ἐκ τούρτας μήλων, κομπόστας, πάγου, τυροῦ μετὰ βουτύρου καὶ ἄρτου, καὶ τεμαχίων ξυνοσελίνου...

Εἰς τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός:

— Μὴν κάθεισαι αὐτοῦ, γυναῖκα· αὐτοῦ εἶνε ρεῦμα· θὰ μοῦ κρυώσῃς.

Ὁ παριστάμενος ὑπηρέτης. — Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, τὸ ρεῦμα εἶνε ἐκεῖ κάτω. Ἐπειτα τώρα δὲν ἔχει καθύλου νερό.

Γίνεται λόγος περὶ μακροβιότητος τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἐκεῖ παρῶν ἐπιχειρεῖ καὶ αὐτὸς νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του.

— Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος, λέγει, ὁ μέσος ὄρος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε πολὺ μικρότερος παρὰ ἄλλοτε. Ποιὸς σήμερον εἰμπορεῖ νὰ μὴ δεῖξῃ ἓνα μόνον ἑκατοντούτη ἀνθρώπον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐγεννήθη ὑστερὰ ἀπὸ τὸ 1800; . . .